

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

**Кафедра адміністративного, цивільного та господарського права і
процесу**

ПОГОДЖЕНО

Завідувач кафедри адміністративного,
цивільного та господарського права і
процесу, д.ю.н., професор

_____ Світлана НІЩИМНА
« ____ » _____ 2021 року

СИЛАБУС

**навчального курсу «Адміністративна відповідальність»
для підготовки фахівців на першому (бакалаврському) рівні вищої
освіти зі спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність»**

РОЗРОБНИК:

доцент кафедри адміністративного, цивільного та
господарського права і процесу, к.ю.н.

_____Олександр САМОФАЛОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри адміністративного,
цивільного та господарського права і процесу
Протокол № __ від « __ » _____ 2021р.

Кредити та кількість годин: 3 кредити ECTS; години: 14 лекційних, 24 семінарських, 8 практичних та 44 самостійна робота.

Анотація курсу

Програма навчальної дисципліни складена кафедрою адміністративного, цивільного та господарського права і процесу Академії Державної пенітенціарної служби відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: правовідносини у сфері адміністративної відповідальності.

Мета курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Адміністративна відповідальність» є засвоєння поняття та змісту цього виду правової відповідальності, ознайомлення з видами адміністративних стягнень та основними правилами їх застосування, з системою органів та посадових осіб, уповноважених їх накладати, з джерелами адміністративно-деліктних норм, а також характеристика юридичних складів найбільш поширених видів адміністративних правопорушень. Крім того, метою викладання цього курсу є також формування у майбутніх фахівців належного рівня правових знань, системи професійних навичок та умінь щодо практичного застосування положень адміністративного законодавства в практичній діяльності, з метою належного забезпечення законних прав і інтересів громадян, дотримання законності та належного правопорядку в суспільстві.

Організація навчання

Тематичний план

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна робота
Розділ 1. Загальні положення про адміністративну відповідальність						
1.	Поняття, ознаки та принципи адміністративної відповідальності	4	1	1		2
2.	Адміністративне правопорушення: поняття, юридичний склад та характеристика	4	1	1		2
3.	Адміністративні стягнення	5	1	2		2
4.	Застосування адміністративних стягнень	7	1	2	2	2
5.	Особливості адміністративної відповідальності спеціальних суб'єктів	5	1	2		2
6.	Підстави звільнення від адміністративної відповідальності та їх загальна характеристика	5	1	2		2
Всього за розділ 1		30	6	10	2	12
Розділ 2. Адміністративна відповідальність за окремі види правопорушень						
7.	Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку	7	1	2		4
8.	Адміністративні правопорушення, що посягають на власність	9	1	2	2	4
9.	Адміністративні правопорушення у сфері охорони природи, використання природних ресурсів,	7	1	2		4

	охорони культурної спадщини					
10.	Адміністративні правопорушення в галузі охорони праці і здоров'я населення	7	1	2		4
11.	Адміністративні правопорушення на транспорті	9	1	2	2	4
12.	Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією	7	1	2		4
13.	Військові адміністративні правопорушення	8	1	1	2	4
14.	Адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління	6	1	1		4
	Всього за розділ 2	60	8	14	6	32
	Усього годин	90	14	24	8	44

Завдання до семінарів та практичних занять

Семінарські заняття

Готуючись до семінарського/практичного заняття Ви маєте підготувати конспект питань, що містяться в плані відповідної теми. Наявність конспекту всіх питань та ваша присутність на занятті є запорукою успішної роботи та отримання балів (їх кількість залежить від вашої активності та якості підготовки).

Плани семінарських занять

Семінарське заняття. Поняття, ознаки та принципи адміністративної відповідальності.

План

1. Поняття, ознаки та особливості адміністративної відповідальності.
2. Принципи адміністративної відповідальності.
3. Законодавчі основи адміністративної відповідальності.
4. Відмінність адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності.

Контрольні питання

1. Захист яких відносин здійснюється за допомогою інституту ту адміністративної відповідальності?
2. Конституційне визначення адміністративної відповідальності.
3. Чи дає діюче законодавство України визначення поняттю «адміністративна відповідальність»?
4. Ознаки адміністративної відповідальності.
5. За які проступки наступає адміністративна відповідальність?
6. В чому полягає суть принципу «своєчасності» адміністративної відповідальності?
7. Завдання законодавства про адміністративні правопорушення.
8. Коли було прийнято КУпАП?
9. Назвіть нормативно-правові акти, які містять норми про адміністративну відповідальність.
10. Навіть види юридичної відповідальності.

Ситуаційні задачі

Визначте, чи охоплюються інститутом адміністративної відповідальності відносини, що виникають в наступних ситуаціях:

- громадянин О. звернувся до територіального органу Пенсійного фонду за призначенням пенсії за віком.
- громадянка А. уклала трудовий договір з комунальним підприємством «КАТП-2528».
- на громадянина В. було накладено адміністративне стягнення у вигляді виправних робіт за вчинення адміністративного правопорушення.
- громадянка Т. отримала щомісячну допомогу по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.
- аптекар С. здійснила продаж забороненого лікарського засобу без рецепту.
- драматург Н. написав новий художній твір.
- громадянин Б., під час проведення хімічного експерименту, забруднив землю сільськогосподарського призначення.
- громадянин Д. самовільно зайняв земельну ділянку сусіда Л.

Рекомендована література

Основна

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : науково-практичний коментар: / Р. А. Калюжний, А.Т. Комзюк, О. О. Погрібний та ін. Київ: Всеукр. асоц. видавців “Правова єдність”, 2008. 781 с.
4. Адміністративна відповідальність: навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять для студентів Інституту прокуратури та кримінальної юстиції, господарсько-правового факультету, Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України денної форми навчання (перший (бакалаврський) рівень галузь знань 08 “Право” спеціальності 081 “Право”) / уклад.: В. В. Зуй, Я. С. Рябченко. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2017. 66 с.
5. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
6. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.

Допоміжна

1. Коломєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
2. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2004. Т. 1: Загальна частина. 584 с.
3. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2009. Т. 2: Особлива частина. 600 с.
4. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2011. 584 с.
5. Адміністративне право України. Особлива частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2013. 840 с.
6. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / В.В. Галуцько, В.І. Курило, С.О. Короєд, О.Ю. Дрозд, І.В. Гиренко, О.М. Єщук, І.М. Риженко, А.А. Іванищук, Р.Д. Саунін, І.М. Ямкова; за ред. проф. В.В. Галуцька. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 272 с.

7. Адміністративне право: підруч. / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богущкий та ін.; за ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. 2-ге вид., переробл. та доповн. Харків: Право, 2013. 656 с.

8. Алфьоров С. М., Ващенко С. В., Долгополова М. М., Купін А. П. Адміністративне право. Загальна частина. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 216 с.

9. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 256 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України : <https://president.gov.ua/>
3. Урядовий портал : <https://www.kmu.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Конституційного Суду України : <http://www.ccu.gov.ua> (дата звернення: 27.08.2021).
5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
6. Офіційний сайт Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Вісника Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/>
8. Офіційний сайт Голосу України. URL: <http://www.golos.com.ua/>
9. Офіційний сайт Державної науково-технічної бібліотеки України. URL: [http://www.gutb/ ut/ org/](http://www.gutb.ut.org/)
10. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки. URL: <http://www.uplu.kiev.ua/>

Семінарське заняття. Адміністративне правопорушення: поняття, юридичний склад та характеристика.

План

1. Законодавче визначення адміністративного правопорушення (проступку) та його загальноправові ознаки.
2. Поняття юридичного складу адміністративного проступку та його елементи.
3. Об'єкт адміністративного проступку.
4. Предмет адміністративного проступку та його зв'язок з об'єктом.
5. Об'єктивна сторона адміністративного проступку.
6. Суб'єкт адміністративного проступку.
7. Суб'єктивна сторона адміністративного проступку та її ознаки.

Контрольні питання

1. Законодавче визначення поняття «адміністративне правопорушення (проступок)».
2. Ознаки адміністративного правопорушення (проступку).
3. Види об'єкту адміністративного проступку.
4. Відмінність родового об'єкту адміністративного проступку від загального.
5. В яких випадках предмет адміністративного проступку виступає обов'язковою ознакою?
6. Наведіть приклади норм, де предмет виступає обов'язковим елементом адміністративного правопорушення.
7. Ознаки, які характеризують об'єктивну сторону.
8. З якого віку особа підлягає адміністративній відповідальності?

9. Види суб'єктів адміністративного проступку.

10. Факультативні ознаки суб'єктивної сторони адміністративного проступку.

Ситуаційні задачі

1. Продавчиня магазину «Продукти» здійснила продаж кави громадянці Т. за ціною 50,75 грн. замість тієї, що вказана на ціннику - 50,25 грн.

Дайте правову оцінку ситуації. Визначте елементи адміністративного правопорушення.

2. Громадянка Л. здійснювала продаж вершкового масла біля виходу з метро.

Дайте правову оцінку ситуації. Визначте елементи адміністративного правопорушення.

3. Роботодавець Д. не сплатив страхові внески на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності на користь працівника Р. за два календарні місяці.

Дайте правову оцінку ситуації. Визначте елементи адміністративного правопорушення.

4. Прочитайте ст. 175¹ КУпАП. Куріння тютюнових виробів у заборонених місцях Куріння тютюнових виробів у місцях, де це заборонено законом, а також в інших місцях, визначених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради, тягне за собою попередження або накладення штрафу від трьох до 10 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Повторне протягом року вчинення порушення, передбаченого ч. 1 цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, тягне за собою накладення штрафу від 10 до 20 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Дайте відповіді на запитання.

- Які можна констатувати ознаки об'єктивної сторони?
- Зазначене протиправне діяння слід уважати правопорушенням із формальним чи матеріальним складом?
- Чи має це правопорушення шкідливі наслідки?
- Чи можуть настати шкідливі наслідки зазначеного правопорушення?
- Які обов'язкові ознаки об'єктивної сторони, окрім діяння, можна визначити в такому правопорушенні?
- Охарактеризуйте суб'єктивну сторону правопорушення.
- Якими є нормативні, фактичні й документальні підстави адміністративної відповідальності за це правопорушення?
- Яким розділом та якою частиною КУпАП передбачено це правопорушення?

5. До дільничного інспектора поліції звернулася гр. М. із проханням притягти до відповідальності її сусіда — гр. П., який до другої години ночі працював з електроперфоратором і заважав відпочивати її сім'ї. Гр. П. пояснив дільничному, що інструмент вранці він повинен був повернути до пункту прокату. Тому він діяв у стані крайньої необхідності й не підлягає відповідальності.

Здійсніть юридичний аналіз ситуації. Визначте елементи адміністративного правопорушення.

6. Нарядом поліції за появу в громадському місці в п'яному вигляді був затриманий гр. П. Він пояснив, що в нього сьогодні день народження, він святкував своє 16-річчя. Чи підлягає гр. П. адміністративній відповідальності?

Здійсніть юридичний аналіз ситуації. Визначте елементи адміністративного правопорушення.

7. Наряд поліції затримав гр. П. за викрадення мобільного телефону вартістю 200 грн. На затриманого було складено протокол за ст. 51 КУпАП.

Чи підлягає адміністративній відповідальності гр. П.? Визначте елементи адміністративного правопорушення.

Рекомендована література

Основна

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : науково-практичний коментар: / Р. А. Калюжний, А.Т. Комзюк, О. О. Погрібний та ін. Київ: Всеукр. асоц. видавців “Правова єдність”, 2008. 781 с.
4. Адміністративна відповідальність: навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять для студентів Інституту прокуратури та кримінальної юстиції, господарсько-правового факультету, Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України денної форми навчання (перший (бакалаврський) рівень галузь знань 08 “Право” спеціальності 081 “Право”) / уклад.: В. В. Зуй, Я. С. Рябченко. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2017. 66 с.
5. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
6. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.

Допоміжна

1. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
2. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2004. Т. 1: Загальна частина. 584 с.
3. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2009. Т. 2: Особлива частина. 600 с.
4. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2011. 584 с.
5. Адміністративне право України. Особлива частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2013. 840 с.
6. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / В.В. Галуцько, В.І. Курило, С.О. Короєд, О.Ю. Дрозд, І.В. Гиренко, О.М. Єщук, І.М. Риженко, А.А. Іванищук, Р.Д. Саунін, І.М. Ямкова; за ред. проф. В.В. Галуцька. Херсон: Грін Д.С., 2015. 272 с.
7. Адміністративне право: підруч. / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богущкий та ін.; за ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. 2-ге вид., переробл. та доповн. Харків: Право, 2013. 656 с.
8. Алфьоров С. М., Ващенко С. В., Долгополова М. М., Купін А. П. Адміністративне право. Загальна частина. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 216 с.
9. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 256 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>

2. Офіційне інтернет-представництво Президента України : <https://president.gov.ua/>
3. Урядовий портал : <https://www.kmu.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Конституційного Суду України : <http://www.ccu.gov.ua> (дата звернення: 27.08.2021).
5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
6. Офіційний сайт Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Вісника Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/>
8. Офіційний сайт Голосу України. URL: <http://www.golos.com.ua/>
9. Офіційний сайт Державної науково-технічної бібліотеки України. URL: [http://www.gutb/ ut/ org/](http://www.gutb.ut.org/)
10. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки. URL: <http://www.uplu.kiev.ua/>

Семинарське заняття. Адміністративні стягнення.

План

1. Поняття, сутність та мета адміністративних стягнень.
2. Система та характеристика адміністративних стягнень. Основні і додаткові адміністративні стягнення.
3. Видворення іноземців за межі України як міра адміністративного стягнення.
4. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх.

Контрольні питання

1. Яким шляхом реалізується адміністративна відповідальність?
2. Особливості застосування адміністративних стягнень.
3. До кого застосовуються адміністративні стягнення?
4. Мета застосування адміністративних стягнень.
5. В якій формі оформляється попередження?
6. Порядок накладання штрафу.
7. В чому полягає сутність виправних робіт?
8. Мета виправних робіт.

Ситуаційні задачі

1. 15-річний А. вчинив дрібне хуліганство (ст. 173). Який вид адміністративного стягнення доцільно застосувати до неповнолітнього?

2. Громадянин Молдови Д. вчинив адміністративне правопорушення, передбачене ст. 174 КУпАП. Яких вид адміністративного стягнення доцільно застосувати до громадянина Д.? Який орган повинен вирішувати питання щодо застосування адміністративного стягнення до громадянина Д.?

3. Військовослужбовець Л. вчинив адміністративне правопорушення, передбачене ст. 172²⁰ КУпАП, під час чергування на території військової частини. Дайте юридичну оцінку ситуації. Який вид адміністративного стягнення доцільно застосувати до військовослужбовця?

4. Громадянин Н. налив 17-річному сину О. 150 г. міцного вина, яке той випив і пішов гуляти на вулицю, де був затриманий інспектором поліції у п'яному стані і доставлений у громадський пункт охорони правопорядку. Дайте юридичну оцінку ситуації. Кваліфікуйте дії батька та сина. На кого і який вид адміністративного стягнення доцільно застосувати?

5. До громадянина Р., інваліда I групи, в судовому порядку було застосовано адміністративне стягнення - позбавлення спеціального права, наданого даному громадянинуві (права керування транспортними засобами, права полювання) за керування автомобіля в стані алкогольного сп'яніння. Громадянин Р. переконаний, що зазначене адміністративне стягнення є досить жорстоким по відношенню до нього, оскільки він не спроможний пересуватись без автомобіля.

Дайте юридичну оцінку ситуації. Чи правомірні дії суду?

Рекомендована література

Основна

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : науково-практичний коментар: / Р. А. Калюжний, А.Т. Комзюк, О. О. Погрібний та ін. Київ: Всеукр. асоц. видавців "Правова єдність", 2008. 781 с.
4. Адміністративна відповідальність: навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять для студентів Інституту прокуратури та кримінальної юстиції, господарсько-правового факультету, Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України денної форми навчання (перший (бакалаврський) рівень галузь знань 08 "Право" спеціальності 081 "Право") / уклад.: В. В. Зуй, Я. С. Рябченко. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2017. 66 с.
5. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галуцько В., Діхтєвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
6. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.

Допоміжна

1. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
2. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2004. Т. 1: Загальна частина. 584 с.
3. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2009. Т. 2: Особлива частина. 600 с.
4. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2011. 584 с.
5. Адміністративне право України. Особлива частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2013. 840 с.
6. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / В.В. Галуцько, В.І. Курило, С.О. Короед, О.Ю. Дрозд, І.В. Гиренко, О.М. Єшук, І.М. Риженко, А.А. Іванищук, Р.Д. Саунін, І.М. Ямкова; за ред. проф. В.В. Галуцька. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 272 с.
7. Адміністративне право: підруч. / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богущкий та ін.; за ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. 2-ге вид., переробл. та доповн. Харків: Право, 2013. 656 с.
8. Алфьоров С. М., Ващенко С. В., Долгополова М. М., Купін А. П. Адміністративне право. Загальна частина. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 216 с.
9. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 256 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України : <https://president.gov.ua/>
3. Урядовий портал : <https://www.kmu.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Конституційного Суду України : <http://www.ccu.gov.ua> (дата звернення: 27.08.2021).
5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
6. Офіційний сайт Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Вісника Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/>
8. Офіційний сайт Голосу України. URL: <http://www.golos.com.ua/>
9. Офіційний сайт Державної науково-технічної бібліотеки України. URL: [http://www.gutb/ ut/ org/](http://www.gutb.ut.org/)
10. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки. URL: <http://www.uplu.kiev.ua/>

Семінарське заняття. Застосування адміністративних стягнень.

План

1. Загальні правила накладення адміністративних стягнень.
2. Обставини, що пом'якшують відповідальність за адміністративне правопорушення.
3. Обставини, що обтяжують відповідальність за адміністративне правопорушення.
4. Накладення адміністративних стягнень при вчиненні кількох адміністративних правопорушень.
5. Строки давності накладення адміністративних стягнень.
6. Обчислення строків адміністративних стягнень.
7. Строк, після закінчення якого особа вважається такою, що не була піддана адміністративному стягненню.

Контрольні питання

1. З якого моменту особа вважається такою, що перебуває у стані притягнення до адміністративної відповідальності.
2. Нормативно-правове закріплення загальних правил накладання адміністративних стягнень.
3. Які аспекти враховуються при накладенні адміністративного стягнення?
4. Особливості накладання адміністративних стягнень при вчиненні однією особою двох або більше адміністративних правопорушень.
5. Впродовж якого періоду може бути накладено адміністративне стягнення?

Ситуаційні задачі

1. Громадянин Ю. вчинив адміністративне правопорушення, передбачене ст. 139 КУпАП (пошкодив автомобільну дорогу). Факт вчинення правопорушення не заперечув і добровільно відшкодував збитки по відновленню автомобільної дороги. Чи буде зазначена обставина впливати на відповідальність громадянина Ю.? Дайте правову оцінку ситуації з посиланням на норми КУпАП.
2. Сп'янілий громадянин Н. попросив свого неповнолітнього сина придбати у сусіда В. самогон домашнього вироблення. Дайте юридичний аналіз ситуації, кваліфікуйте дії громадянина Н. і сина та притягніть їх до адміністративної відповідальності.

3. Громадянин А. розпивав пиво на спортивному стадіоні. На прохання представника патрульної поліції припинити розпивання пива на стадіоні, громадян А. зухвало продовжував вчиняти протиправні дії. Чи буде зазначена обставина впливати на відповідальність громадянина А.? Дайте правову оцінку ситуації з посиланням на норми КУпАП.

4. Громадянин П. одночасно вчинив адміністративні правопорушення передбачені статтями 122² та 183 КУпАП. Проаналізуйте правові аспекти відповідальності громадянина П. за вчинення двох адміністративних правопорушень з посиланням на норми КУпАП.

5. 16 травня 2020 року на громадянина О. було накладено адміністративне стягнення у вигляді штрафу за вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 154 КУпАП. 17 жовтня 2020 року вчинив повторно адміністративне правопорушення, передбачене вищезазначеною статтею. Чи буде зазначена обставина впливати на відповідальність громадянина О.? Дайте правову оцінку ситуації з посиланням на норми КУпАП.

Рекомендована література

Основна

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : науково-практичний коментар: / Р. А. Калюжний, А.Т. Комзюк, О. О. Погрібний та ін. Київ: Всеукр. асоц. видавців “Правова єдність”, 2008. 781 с.
4. Адміністративна відповідальність: навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять для студентів Інституту прокуратури та кримінальної юстиції, господарсько-правового факультету, Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України денної форми навчання (перший (бакалаврський) рівень галузь знань 08 “Право” спеціальності 081 “Право”) / уклад.: В. В. Зуй, Я. С. Рябченко. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2017. 66 с.
5. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галуцько В., Діхтєвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
6. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.

Допоміжна

1. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
2. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2004. Т. 1: Загальна частина. 584 с.
3. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2009. Т. 2: Особлива частина. 600 с.
4. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2011. 584 с.
5. Адміністративне право України. Особлива частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2013. 840 с.
6. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / В.В. Галуцько, В.І. Курило, С.О. Короед, О.Ю. Дрозд, І.В. Гиренко, О.М. Єщук, І.М. Риженко, А.А. Іванищук, Р.Д. Саунін, І.М. Ямкова; за ред. проф. В.В. Галуцька. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 272 с.

7. Адміністративне право: підруч. / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богущкий та ін.; за ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. 2-ге вид., переробл. та доповн. Харків: Право, 2013. 656 с.

8. Алфьоров С. М., Ващенко С. В., Долгополова М. М., Купін А. П. Адміністративне право. Загальна частина. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 216 с.

9. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 256 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України : <https://president.gov.ua/>
3. Урядовий портал : <https://www.kmu.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Конституційного Суду України : <http://www.ccu.gov.ua> (дата звернення: 27.08.2021).
5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
6. Офіційний сайт Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Вісника Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/>
8. Офіційний сайт Голосу України. URL: <http://www.golos.com.ua/>
9. Офіційний сайт Державної науково-технічної бібліотеки України. URL: <http://www.gutb/ut/org/>
10. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки. URL: <http://www.uplu.kiev.ua/>

Семінарське заняття. Особливості адміністративної відповідальності спеціальних суб'єктів.

План

1. Поняття та загальна характеристика спеціальних суб'єктів та їх види.
2. Особливості адміністративної відповідальності батьків або осіб, які їх замінюють.
3. Особливості адміністративної відповідальності посадових осіб.
4. Особливості адміністративної відповідальності юридичних осіб.
5. Особливості адміністративної відповідальності іноземних громадян.

Контрольні питання

1. Хто є спеціальним суб'єктом адміністративного правопорушення?
2. Хто належить до спеціальних суб'єктів адміністративної відповідальності за ознакою трудової та службової діяльності?
3. Хто належить до спеціальних суб'єктів адміністративної відповідальності за ознаками протиправної поведінки в минулому?
4. Правова регламентація адміністративної відповідальності щодо ухилення батьків або осіб, які їх замінюють, від виконання передбачених законодавством обов'язків щодо забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання неповнолітніх дітей.
5. Змістовне наповнення поняття «посадова особа».
6. Права іноземців та осіб без громадянства як учасників процесу.
7. Правові аспекти притягнення посадових осіб до дисциплінарної відповідальності.
8. Нормативно-правова регламентація адміністративної відповідальності юридичних осіб.

Ситуаційні задачі

1. Служба у справах неповнолітніх райдержадміністрації розглянула матеріали за фактом хуліганських дій груп неповнолітніх віком від 14 до 16 років і винесла постанову про накладення на їх батьків адміністративного стягнення у вигляді штрафу в розмірі 110 гривень кожного. Батько одного неповнолітнього є працівником поліції.

Дайте правову оцінку ситуації. Кваліфікуйте дії неповнолітніх. Притягніть винних осіб до відповідальності.

2. На посадову особу Л. було накладено адміністративне стягнення за вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 200 КУпАП. Через два місяці Л. вчинив аналогічне правопорушення. Дайте правову оцінку ситуації. Притягніть посадову особу до відповідальності.

3. Юридична особа «Продукт-сервіс» здійснювала виготовлення продукції, що не відповідає вимогам нормативно-правових актів стосовно безпеки для здоров'я. Дайте правову оцінку ситуації. Притягніть юридичну особу до адміністративної відповідальності посилаючись на нормативний акт.

4. Громадянка Л., яка має 8-річну дитину, неналежним чином виконує свої батьківські обов'язки. Дитина має неохайний вигляд, просить у сусідів їсти. Дайте правову оцінку ситуації посилаючись на норми КУпАП. Притягніть жінку, при наявності складу адміністративного правопорушення, до адміністративної відповідальності.

Рекомендована література

Основна

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : науково-практичний коментар: / Р. А. Калюжний, А.Т. Комзюк, О. О. Погрібний та ін. Київ: Всеукр. асоц. видавців "Правова єдність", 2008. 781 с.
4. Адміністративна відповідальність: навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять для студентів Інституту прокуратури та кримінальної юстиції, господарсько-правового факультету, Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України денної форми навчання (перший (бакалаврський) рівень галузь знань 08 "Право" спеціальності 081 "Право") / уклад.: В. В. Зуй, Я. С. Рябченко. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2017. 66 с.
5. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
6. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцько, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.

Допоміжна

1. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
2. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2004. Т. 1: Загальна частина. 584 с.
3. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2009. Т. 2: Особлива частина. 600 с.
4. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2011. 584 с.
5. Адміністративне право України. Особлива частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2013. 840 с.
6. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / В.В. Галуцько, В.І. Курило, С.О. Короед, О.Ю. Дрозд, І.В.

Гиренко, О.М. Єщук, І.М. Риженко, А.А. Іванишук, Р.Д. Саунін, І.М. Ямкова; за ред. проф. В.В. Галуцька. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 272 с.

7. Адміністративне право: підруч. / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богущкий та ін.; за ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. 2-ге вид., переробл. та доповн. Харків: Право, 2013. 656 с.

8. Алфьоров С. М., Ващенко С. В., Долгополова М. М., Купін А. П. Адміністративне право. Загальна частина. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 216 с.

9. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 256 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України : <https://president.gov.ua/>
3. Урядовий портал : <https://www.kmu.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Конституційного Суду України : <http://www.ccu.gov.ua> (дата звернення: 27.08.2021).
5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
6. Офіційний сайт Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Вісника Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/>
8. Офіційний сайт Голосу України. URL: <http://www.golos.com.ua/>
9. Офіційний сайт Державної науково-технічної бібліотеки України. URL: <http://www.gutb.org/>
10. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки. URL: <http://www.uplu.kiev.ua/>

Семінарське заняття. Підстави звільнення від адміністративної відповідальності та їх загальна характеристика

План:

1. Характеристика обставин, які виключають адміністративну відповідальність: крайня необхідність, необхідна оборона, неосудність.
2. Звільнення від адміністративної відповідальності з передачею матеріалів на розгляд товариського суду, громадської організації або трудового колективу.
3. Звільнення від адміністративної відповідальності через малозначність правопорушення.
4. Заміна адміністративної відповідальності дисциплінарною.

Контрольні питання

1. Продовжіть речення: «крайня необхідність через її правомірність та відсутність складу правопорушення виключає адміністративну, але не виключає ...».
2. Наведіть приклади вчинення адміністративного правопорушення в стані крайньої необхідності.
3. Ознаки необхідної оборони.
4. Сутність поняття «неосудність».
5. Які критерії використовують для визначення неосудності?
6. Правовий статус товариського суду.
7. Поняття «малозначності».
8. Законодавче визначення умови, за якої можливо звільнення від адміністративної відповідальності.

9. Застосування положень ст. 21 КУпАП є правом чи обов'язком органу (посадової особи), уповноваженого вирішувати справу про адміністративне правопорушення.

Ситуаційні задачі

1. При вчиненні дорожньо-транспортної пригоди виникла обставина, коли необхідно швидше доставити особу, яка отримала травму, до лікарняної установи. Водій транспортного засобу порушуючи правила дорожнього руху доставляє травмовану особу в лікарню, в якій їй надається необхідна медична допомога або врятовується життя.

Дайте правову оцінку ситуації. Чи буде притягнуто водія до адміністративної відповідальності за порушення правил дорожнього руху?

2. Студент інституту О. двічі не з'являвся протягом року за викликом військового комісаріату для уточнення відомостей приписних даних, мотивуючи це тим, що перший раз виклик співпав з екзаменаційною сесією, а другий раз О. був на канікулах в селі бабусі, якій необхідний постійний стороній догляд. Дайте правову оцінку ситуації. Чи будуть обставини, пов'язані з здачею екзамену та доглядом бабусі впливати на відповідальність студента?

3. Громадянин Д. не виконав вимогу поліцейського про зупинку. Поліцейські здійснили перехоплення водія, останній мотивував свої дії тим, що йому зателефонували сусіди і повідомили про пожежу в його квартирі. Дайте правову оцінку ситуації. Чи буде притягнуто водія до адміністративної відповідальності за порушення правил дорожнього руху?

Рекомендована література

Основна

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : науково-практичний коментар: / Р. А. Калюжний, А.Т. Комзюк, О. О. Погрібний та ін. Київ: Всеукр. асоц. видавців "Правова єдність", 2008. 781 с.
4. Адміністративна відповідальність: навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять для студентів Інституту прокуратури та кримінальної юстиції, господарсько-правового факультету, Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України денної форми навчання (перший (бакалаврський) рівень галузь знань 08 "Право" спеціальності 081 "Право") / уклад.: В. В. Зуй, Я. С. Рябченко. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2017. 66 с.
5. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галуцько В., Діхтєвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
6. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.

Допоміжна

1. Коломєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
2. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2004. Т. 1: Загальна частина. 584 с.
3. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2009. Т. 2: Особлива частина. 600 с.
4. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2011. 584 с.
5. Адміністративне право України. Особлива частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2013. 840 с.

6. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / В.В. Галуцько, В.І. Курило, С.О. Короєд, О.Ю. Дрозд, І.В. Гиренко, О.М. Єщук, І.М. Риженко, А.А. Іванищук, Р.Д. Саунін, І.М. Ямкова; за ред. проф. В.В. Галуцька. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 272 с.

7. Адміністративне право: підруч. / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богущкий та ін.; за ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. 2-ге вид., переробл. та доповн. Харків: Право, 2013. 656 с.

8. Алфьоров С. М., Ващенко С. В., Долгополова М. М., Купін А. П. Адміністративне право. Загальна частина. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 216 с.

9. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 256 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України : <https://president.gov.ua/>
3. Урядовий портал : <https://www.kmu.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Конституційного Суду України : <http://www.ccu.gov.ua> (дата звернення: 27.08.2021).
5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
6. Офіційний сайт Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Вісника Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/>
8. Офіційний сайт Голосу України. URL: <http://www.golos.com.ua/>
9. Офіційний сайт Державної науково-технічної бібліотеки України. URL: [http://www.gutb/ ut/ org/](http://www.gutb.ut.org/)
10. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки. URL: <http://www.uplu.kiev.ua/>

Семінарське заняття. Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку.

План

1. Поняття громадського порядку.
2. Характеристика громадської безпеки.
3. Юридичний аналіз окремих адміністративних правопорушень, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку: дрібне хуліганство; поширення неправдивих чуток; стрільба з вогнепальної, холодної металевий чи пневматичної зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії в населених пунктах і в не відведених для цього місцях або з порушенням встановленого порядку; куріння тютюнових виробів у заборонених місцях; розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді; заняття протистуцією; невиконання батьками або особами, що їх замінюють, обов'язків щодо виховання дітей.

Контрольні питання

1. Поняття «громадського порядку».
2. Елементи громадського порядку.
3. Цілі громадського порядку.
4. Які суспільні відносини включає поняття «громадська безпека»?
5. В чому полягає відмінність дрібного хуліганства від хуліганства?

6. Об'єкт дрібного хуліганства.
7. З якого віку настає адміністративна відповідальність за куріння у заборонених місцях?
8. Якою нормою передбачена адміністративна відповідальність за стрільбу з вогнепальної, холодної металевий, пневматичної зброї у населених пунктах.
9. Який орган розглядає адміністративну справу про поширення неправдивих чуток.
10. В який строк розглядають справу про адміністративне правопорушення, передбачене ст. 173 КУпАП.

Ситуаційні задачі

1. До чергової частини Шевченківського РУ ГУМВС України в м. Київ зателефонувала гр. А., яка повідомила, що у парку невідомий чіпляється до перехожих, використовує нецензурну лайку і не реагує на зауваження інших громадян. Для перевірки інформації на місце події виїхав наряд патрульної служби.

Здійсніть аналіз ситуації. Визначте алгоритм дій працівників патрульної служби.

2. До чергової частини надійшло повідомлення від гр. Р., який повідомив, що у квартирі, де мешкає його сусід, відбувається сварка між чоловіком та жінкою, чути галас, образливі вигуки, биття посуду. Для з'ясування обставин та перевірки інформації на виклик виїхав наряд патрульної служби.

Здійсніть аналіз ситуації. Визначте алгоритм дій працівників патрульної служби.

3. 28 серпня 2015 р. о 13.40 у м. Львів наряд поліцейської служби виявив на вул. Кривоноса, 1 біля входу в навчальний заклад групу студентів (17-річних гр. К. і М. та 18-річних гр. О. й Р.), які під час перерви курили сигарети. На зауваження поліцейських, студенти пояснили, що вони самі юристи, тому курять у не забороненому місцевою владою громадському місці, біля урни.

Свідками правопорушення стали перехожі:

гр. Максимів Семен Тарасович, 1978 р. н. (проживає за адресою: м. Львів, вул. Городоцька, 4, кв. 17);

гр. Петрикіна Тетяна Петрівна, 1967 р. н. (проживає за адресою: м. Львів, вул. Листопадова, 74, кв. 5).

Кваліфікуйте дії студентів. Чи є це місце забороненим для куріння? Обґрунтуйте відповідь нормативним документом. Як мають діяти поліцейські в такій ситуації? Які особливості відповідальності неповнолітніх за нормами КУпАП? Чи мали право поліцейські не притягувати до адміністративної відповідальності за малозначністю правопорушення?

4. Згідно ст. 178 КУпАП - розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді Розпивання пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв на вулицях, у закритих спортивних спорудах, у скверах, парках, у всіх видах громадського транспорту (включаючи транспорт міжнародного сполучення) та в інших заборонених законом місцях, крім підприємств торгівлі і громадського харчування, в яких продаж пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв на розлив дозволена відповідним органом місцевого самоврядування, або поява в громадських місцях у п'яному вигляді, що ображає людську гідність і громадську мораль, – тягне за собою попередження або накладення штрафу від одного до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Дайте відповіді на запитання.

- Які можна виокремити ознаки об'єктивної сторони?
- Це правопорушення має формальний чи матеріальний склад?
- Чи має це правопорушення шкідливі наслідки?
- Чи можуть настати шкідливі наслідки зазначеного правопорушення?

- Які обов'язкові ознаки об'єктивної сторони, окрім діяння, можна знайти в цьому правопорушенні?

- Охарактеризуйте суб'єктивну сторону правопорушення.

- Якими є нормативні, фактичні та документальні підстави адміністративної відповідальності за це правопорушення.

- Яким розділом і якою частиною КУпАП передбачено це правопорушення?

5. Патрульні поліцейські виявили трьох осіб, які вчинили правопорушення, передбачене ст. 178 КУпАП. Перша особа була віком 15 років, друга – віком 17 років, третя – віком 35 років.

Дайте відповіді на запитання.

Охарактеризуйте об'єктивну сторону правопорушення.

Визначте строки притягнення осіб до адміністративної відповідальності.

Що може бути доказами вчинення правопорушення в цій справі?

Дайте юридичну характеристику особам, які вчинили правопорушення.

Чи є обставини, які обтяжують або пом'якшують відповідальність для кожного з них?

До якого з суб'єктів можна застосувати заходи, передбачені в ст. 241 КУпАП?

Яку буде нести відповідальність третя особа (35 років), якщо це – майор Збройних сил України?

Чи можуть брати участь у цій справі законні представники? Які права мають особи, які вчинили правопорушення?

Рекомендована література

Основна

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : науково-практичний коментар: / Р. А. Калюжний, А.Т. Комзюк, О. О. Погрібний та ін. Київ: Всеукр. асоц. видавців "Правова єдність", 2008. 781 с.
4. Адміністративна відповідальність: навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять для студентів Інституту прокуратури та кримінальної юстиції, господарсько-правового факультету, Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України денної форми навчання (перший (бакалаврський) рівень галузь знань 08 "Право" спеціальності 081 "Право") / уклад.: В. В. Зуй, Я. С. Рябченко. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2017. 66 с.
5. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галуцько В., Діхтєвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
6. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.

Допоміжна

1. Коломєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
2. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2004. Т. 1: Загальна частина. 584 с.
3. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2009. Т. 2: Особлива частина. 600 с.
4. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2011. 584 с.
5. Адміністративне право України. Особлива частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2013. 840 с.

6. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / В.В. Галуцько, В.І. Курило, С.О. Короєд, О.Ю. Дрозд, І.В. Гиренко, О.М. Єщук, І.М. Риженко, А.А. Іванищук, Р.Д. Саунін, І.М. Ямкова; за ред. проф. В.В. Галуцька. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 272 с.

7. Адміністративне право: підруч. / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богущкий та ін.; за ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. 2-ге вид., переробл. та доповн. Харків: Право, 2013. 656 с.

8. Алфьоров С. М., Ващенко С. В., Долгополова М. М., Купін А. П. Адміністративне право. Загальна частина. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 216 с.

9. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 256 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України : <https://president.gov.ua/>
3. Урядовий портал : <https://www.kmu.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Конституційного Суду України : <http://www.ccu.gov.ua> (дата звернення: 27.08.2021).
5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
6. Офіційний сайт Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Вісника Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/>
8. Офіційний сайт Голосу України. URL: <http://www.golos.com.ua/>
9. Офіційний сайт Державної науково-технічної бібліотеки України. URL: <http://www.gutb/ut/org/>
10. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки. URL: <http://www.uplu.kiev.ua/>

Семінарське заняття. Адміністративні правопорушення, що посягають на власність.

План

1. Загальна характеристика адміністративних правопорушень, що посягають на власність.
2. Юридичний аналіз окремих адміністративних правопорушень, що посягають на власність: порушення права державної власності на надра; порушення права державної власності на води; дрібне викрадення чужого майна; порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності.

Контрольні питання

1. Поняття «власності» в економічному аспекті.
2. Якою главою КУпАП передбачені адміністративні правопорушення, що посягають на власність?
3. Якими статтями передбачені правопорушення, що посягають на відносини загальнодержавної власності?
4. Продовжіть речення: «адміністративна відповідальність, згідно зі ст. 51 КУпАП, настає за дрібне викрадення чужого майна, учинене шляхом ...».
5. Який строк розгляду справи про привласнення авторства на об'єкт права інтелектуальної власності?
6. Предмет правопорушення, передбаченого ст. 512 КУпАП.

7. Який вид адміністративного стягнення передбачено за незаконне використання об'єкта права інтелектуальної власності?

Ситуаційні задачі

1. До поліцейських звернулися громадяни багатоповерхового будинку з проханням заспокоїти сусідів, які недільного ранку голосно сварилися на подвір'ї. Під час опитування було встановлено, що гр. М. звинувачує сусіда (гр. Р.) у викраденні в неї з сумки, яку вона залишила на лавці біля під'їзду, грошей сумою 85 грн.

Сусіди підтвердили, що бачили, як гр. Р. брав сумку в руки, поки гр. М. повернулася додому за годинником. Поліцейські запропонували гр. Р. продемонструвати вміст кишень. У результаті огляду правопорушник витягнув дрібні гроші сумою 85 грн, а також одну таблетку бупренорфіну, яку гр. Р. добровільно віддав працівникам поліції.

Дайте правову оцінку ситуації. Чи можемо кваліфікувати дії гр. Р. за ст. 44 та 51 КУпАП?

За якими статтями КУпАП буде складено протокол про адміністративне правопорушення?

Чи є підстави для звільнення гр. Р. від адміністративної відповідальності?

2. Заступник начальника Оболонського РВ поліції ГУНП в м. Київ, розглянувши матеріали справи про дрібне викрадення чужого майна з боку групи неповнолітніх (14, 15 і 16 років), виніс постанову про накладення штрафу на їхніх батьків у розмірі 340 грн. Батьком одного з неповнолітніх був військовослужбовець.

Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

Які адміністративні стягнення можна застосувати до неповнолітніх?

У яких випадках такі стягнення можна застосувати?

3. 14 лютого 2020 р. за викликом гр. М., працівника державного підприємства «Агроосвіта», на адресу зазначеного підприємства прибув наряд поліції. Гр. М. звинуватив працівника цього ж підприємства гр. К. у тому, що він, маючи на руках державні кошти у розмірі 100 грн, розтратив їх на власні потреби. Про зазначені дії гр. К. поліцейськими було складено протокол про адміністративне правопорушення, передбачене ст. 51 КУпАП.

18 лютого 2020 р. суддя виніс постанову про накладення адміністративного стягнення на гр. К. у вигляді одного місяця виправних робіт з утриманням 20 % заробітної плати. 25 лютого 2020 р., перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, гр. К. зазнав травми і його доставили у лікарню за місцем проживання, де він проходив лікування протягом двох місяців.

Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

Які види адміністративних стягнень можна застосувати за вчинення такого правопорушення?

4. 13-річний гр. К. о 23.00 розбив вітрину кіоску і викрав звідти пляшку лікеру та коробку цукерок «Київ вечірній».

Проаналізуйте юридичну ситуацію. Чи є підстави для звільнення гр. К. від адміністративної відповідальності?

5. За дрібне викрадення державного майна на підприємстві гр. К. затримали. Протокол про адміністративне затримання передали директору підприємства, який оголосив гр. К. сувору догану і виніс постанову про відшкодування збитків у сумі 150 грн, завданих підприємству.

Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

Які види адміністративних стягнень можна застосувати за вчинення даного правопорушення?

6. 15 січня 2020 р. суддя виніс постанову про накладення адміністративного стягнення у вигляді одного місяця виправних робіт з утриманням 20 % заробітної плати за скоєння дрібного викрадення чужого майна гр. М. 20 січня 2020 р., перебуваючи у стані

алкогольного сп'яніння, гр. М. зазнав травми і був доставлений у лікарню за місцем проживання, де він проходив лікування протягом двох місяців.

Здійсніть юридичний аналіз правопорушення.

Рекомендована література

Основна

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : науково-практичний коментар: / Р. А. Калюжний, А.Т. Комзюк, О. О. Погрібний та ін. Київ: Всеукр. асоц. видавців "Правова єдність", 2008. 781 с.
4. Адміністративна відповідальність: навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять для студентів Інституту прокуратури та кримінальної юстиції, господарсько-правового факультету, Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України денної форми навчання (перший (бакалаврський) рівень галузь знань 08 "Право" спеціальності 081 "Право") / уклад.: В. В. Зуй, Я. С. Рябченко. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2017. 66 с.
5. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
6. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.

Допоміжна

1. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
2. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2004. Т. 1: Загальна частина. 584 с.
3. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2009. Т. 2: Особлива частина. 600 с.
4. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2011. 584 с.
5. Адміністративне право України. Особлива частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2013. 840 с.
6. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / В.В. Галуцько , В.І. Курило , С.О. Короєд , О.Ю. Дрозд, І.В. Гиренко, О.М. Єщук, І.М. Риженко, А.А. Іванищук, Р.Д. Саунін, І.М. Ямкова; за ред. проф. В.В. Галуцька. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 272 с.
7. Адміністративне право: підруч. / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богущкий та ін.; за ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. 2-ге вид., переробл. та доповн. Харків: Право, 2013. 656 с.
8. Алфьоров С. М., Ващенко С. В., Долгополова М. М., Купін А. П. Адміністративне право. Загальна частина. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 216 с.
9. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 256 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України : <https://president.gov.ua/>
3. Урядовий портал : <https://www.kmu.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Конституційного Суду України : <http://www.ccu.gov.ua> (дата звернення: 27.08.2021).
5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
6. Офіційний сайт Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Вісника Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/>
8. Офіційний сайт Голосу України. URL: <http://www.golos.com.ua/>
9. Офіційний сайт Державної науково-технічної бібліотеки України. URL: <http://www.gutb/ut/org/>
10. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки. URL: <http://www.uplu.kiev.ua/>

Семінарське заняття. Адміністративні правопорушення у сфері охорони природи, використання природних ресурсів, охорони культурної спадщини

План:

1. Загальна характеристика адміністративних правопорушень у сфері охорони природи, використання природних ресурсів, охорони культурної спадщини.
2. Юридичний аналіз окремих адміністративних правопорушень у сфері охорони природи, використання природних ресурсів, охорони культурної спадщини: псування і забруднення сільськогосподарських та інших земель; незаконне використання земель державного лісового фонду; самовільне сінокосіння і пасіння худоби, самовільне збирання дикорослих плодів, горіхів, грибів, ягід; незаконне вивезення з України і ввезення на її територію об'єктів тваринного і рослинного світу; порушення вимог законодавства про охорону культурної спадщини.

Контрольні питання

1. Поняття «адміністративних правопорушень у сфері охорони природи, використання природних ресурсів, охорони культурної спадщини».
2. Класифікація адміністративних правопорушень у сфері охорони природи, використання природних ресурсів, охорони культурної спадщини.
3. Що доцільно розуміти під культурною спадщиною як об'єктом правової охорони?
4. Що доцільно розуміти під охороною культурної спадщини як об'єктом правової охорони?
5. Об'єктивна сторона адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 52 КУпАП.
6. Поняття «охорони земель».
7. Який вид адміністративного стягнення передбачається за порушення вимог законодавства про охорону культурної спадщини (ст. 92)?

Ситуаційні задачі

1. Гр. І., який проживає на краю села, за територією своєї садиби, самовільно зайняв земельну ділянку площею 0,3 га для ведення садівництва.
Проаналізуйте ситуацію. Чи є підстави до притягнення гр. І. до адміністративної відповідальності? Який вид адміністративного стягнення буде застосовано до гр. І?
2. Гр. Л. має неродючу присадибну ділянку. Чоловік задля покращення якості садиби здійснив зняття ґрунтового покриву на сусідній ділянці. За вчинене правопорушення, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, було накладено адміністративне стягнення у вигляді штрафу. Чоловік вважає, що

зазначене стягнення є суворим, оскільки не знав, що за вчинені ним дії передбачене адміністративна відповідальність.

Дайте юридичну оцінку ситуації.

3. Компанія молодиків відпочивала в лісі. Добре відпочивши, компанія залишила в лісі сміття від розпиванням алкогольних напоїв та вживанням їжі.

Дайте юридичну оцінку ситуації. Чи є підстави для притягнення компанії до адміністративної відповідальності? Хто в даному випадку має нести адміністративну відповідальність?

Рекомендована література

Основна

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : науково-практичний коментар: / Р. А. Калюжний, А.Т. Комзюк, О. О. Погрібний та ін. Київ: Всеукр. асоц. видавців “Правова єдність”, 2008. 781 с.
4. Адміністративна відповідальність: навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять для студентів Інституту прокуратури та кримінальної юстиції, господарсько-правового факультету, Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України денної форми навчання (перший (бакалаврський) рівень галузь знань 08 “Право” спеціальності 081 “Право”) / уклад.: В. В. Зуй, Я. С. Рябченко. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2017. 66 с.
5. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галуцько В., Діхтєвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
6. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.

Допоміжна

1. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
2. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2004. Т. 1: Загальна частина. 584 с.
3. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2009. Т. 2: Особлива частина. 600 с.
4. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2011. 584 с.
5. Адміністративне право України. Особлива частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2013. 840 с.
6. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / В.В. Галуцько, В.І. Курило, С.О. Короєд, О.Ю. Дрозд, І.В. Гиренко, О.М. Єшук, І.М. Риженко, А.А. Іванищук, Р.Д. Саунін, І.М. Ямкова; за ред. проф. В.В. Галуцька. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 272 с.
7. Адміністративне право: підруч. / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богущкий та ін.; за ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. 2-ге вид., переробл. та доповн. Харків: Право, 2013. 656 с.
8. Алфьоров С. М., Ващенко С. В., Долгополова М. М., Купін А. П. Адміністративне право. Загальна частина. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 216 с.
9. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 256 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України : <https://president.gov.ua/>
3. Урядовий портал : <https://www.kmu.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Конституційного Суду України : <http://www.ccu.gov.ua> (дата звернення: 27.08.2021).
5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>
6. Офіційний сайт Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Вісника Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/>
8. Офіційний сайт Голосу України. URL: <http://www.golos.com.ua/>
9. Офіційний сайт Державної науково-технічної бібліотеки України. URL: [http://www.gutb/ ut/ org/](http://www.gutb.ut.org/)
10. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки. URL: <http://www.uplu.kiev.ua/>

Семінарське заняття. Адміністративні правопорушення в галузі охорони праці і здоров'я населення

План

1. Загальна характеристика адміністративних правопорушень в галузі охорони праці і здоров'я населення.
2. Юридичний аналіз окремих адміністративних правопорушень в галузі охорони праці і здоров'я населення: порушення вимог законодавства про працю та про охорону праці; ухилення від участі в переговорах щодо укладення, зміни або доповнення колективного договору, угоди; ухилення від участі в переговорах щодо укладення, зміни або доповнення колективного договору, угоди; незаконні виробництво, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин без мети збуту в невеликих розмірах; ухилення від обстеження і профілактичного лікування осіб, хворих на венеричну хворобу; порушення встановлених законодавством вимог щодо заняття народною медициною (цілительством).

Контрольні питання

1. Якою главою КУПАП передбачена передбачені адміністративним правопорушенням у галузі охорони праці та здоров'я населення?
2. Якою статтею Конституції України передбачено право кожного на працю?
3. Поняття «охорона праці».
4. Об'єктивна сторона правопорушень у галузі охорони праці.
5. Хто є суб'єктом правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 44¹ КУПАП?
6. Продовжіть речення «Адміністративна відповідальність за порушення вимог радіаційної безпеки настає за ...».
7. За вирощування якої кількості маку настає адміністративна відповідальність згідно зі ст. 106² КУПАП?
8. Який документ повинна мати особа для законного заняття народною медициною (цілительством)?
9. Які речовини вважаються наркотичними засобами?
10. Поняття «народна медицина (цілительство)».

Ситуаційні задачі

1. Гр. Ю. перебував на наркологічному обліку в Бориспільській центральній районній лікарні з лютого 2016 р. У квітні 2020 р. гр. Ю. не з'явився на черговий прийом до лікаря-нарколога, хоча його заздалегідь про це повідомили, прибуття було обов'язковим.

За якими статтями КУпАП буде складено протокол про адміністративне правопорушення? Чи наявні підстави для звільнення гр. Ю. від адміністративної відповідальності?

2. Проведенням операції «Мак» працівниками поліції на городі гр. Н. було виявлено ділянку з посівами снодійного маку в кількості 100 кущів. Відносно гр. Н. було складено протокол про адміністративне правопорушення. За результатами розгляду справи начальник районного відділу поліції прийняв рішення — накласти на гр. Н. штраф у розмірі 30 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією незаконно вирощуваних наркотиковмісних рослин. Гр. Н. звернулася зі скаргою до місцевого суду з приводу незаконності прийнятого стосовно неї рішення, мотивуючи це тим, що не можна двічі покарати особу за одне правопорушення. Тому, оскільки мак конфісковано, штраф вона не сплачуватиме.

Здійсніть юридичний аналіз цієї ситуації.

За якою статтею КУпАП буде складено протокол про адміністративне правопорушення?

Скільки стягнень може бути накладено на особу за одне й те саме адміністративне правопорушення?

3. 28 грудня 2020 р. працівники поліції затримали 18-річного гр. С., у якого під час поверхневого огляду було виявлено паперовий пакунок із речовиною рослинного походження. Як пояснив сам гр. С., ця речовина є марихуаною, яку він придбав для власного вживання. Хімічною експертизою було встановлено, що речовина дійсно є марихуаною, але її кількості не достатньо для порушення кримінального провадження. 4 січня 2020 р. відносно гр. С. було закрито кримінальне провадження.

Здійсніть юридичний аналіз ситуації. Чи можна притягнути гр. С. до відповідальності та протягом якого часу?

4. 12 січня 2020 р. о 11.30 на вул. Урицького у м. Київ працівники поліції затримали гр. К., у якого під час поверхневого огляду було знайдено речовину зеленого кольору із специфічним запахом, за ознаками схожу на канабіс. Для з'ясування всіх обставин справи гр. К. о 12.20 доставили до чергової частини Солом'янського ГУНП в м. Київ. Після складення необхідних документів гр. К. звільнили о 15.00.

Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

5. Під час відвідування помешкання гр. П., який перебуває під адміністративним наглядом, дільничний інспектор виявив у його помешканні двох неповнолітніх учнів професійно-технічного училища, які разом з гр. П. перебували в стані наркотичного сп'яніння. Неповнолітні пояснили, що наркотиками їх пригощив гр. П., але виявити наркотичні засоби у квартирі не вдалося.

Здійсніть юридичний аналіз ситуації. За якою статтею КУпАП буде складено протокол про адміністративне правопорушення?

6. Під час проведення профілактичного рейду на міському ринку за придбання наркотичних засобів у невеликих розмірах затримали рядового військової частини А3310Б. Начальник районного відділу поліції, розглянувши матеріали правопорушення, виніс постанову про накладення стягнення у вигляді арешту на 10 діб.

Здійсніть юридичний аналіз ситуації. За якою статтею КУпАП буде складено протокол про адміністративне правопорушення?

7. До управління поліції головний лікар медичного закладу подав список громадян (у кількості 25 осіб), які перебувають на обліку в так званій «групі ризику», займаються проституцією, наркоманією, ухиляються від медичного обстеження на СНІД тощо.

Начальник управління поліції дав вказівку дільничним інспекторам доставити цих осіб до медичного закладу.

Здійсніть юридичний аналіз описаної ситуації.

Рекомендована література

Основна

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : науково-практичний коментар: / Р. А. Калюжний, А.Т. Комзюк, О. О. Погрібний та ін. Київ: Всеукр. асоц. видавців “Правова єдність”, 2008. 781 с.
4. Адміністративна відповідальність: навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять для студентів Інституту прокуратури та кримінальної юстиції, господарсько-правового факультету, Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України денної форми навчання (перший (бакалаврський) рівень галузь знань 08 “Право” спеціальності 081 “Право”) / уклад.: В. В. Зуй, Я. С. Рябченко. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2017. 66 с.
5. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
6. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.

Допоміжна

1. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
2. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2004. Т. 1: Загальна частина. 584 с.
3. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2009. Т. 2: Особлива частина. 600 с.
4. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2011. 584 с.
5. Адміністративне право України. Особлива частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2013. 840 с.
6. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / В.В. Галуцько , В.І. Курило , С.О. Короєд , О.Ю. Дрозд, І.В. Гиренко, О.М. Єщук, І.М. Риженко, А.А. Іванищук, Р.Д. Саунін, І.М. Ямкова; за ред. проф. В.В. Галуцька. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 272 с.
7. Адміністративне право: підруч. / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богущкий та ін.; за ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. 2-ге вид., переробл. та доповн. Харків: Право, 2013. 656 с.
8. Алфьоров С. М., Ващенко С. В., Долгополова М. М., Купін А. П. Адміністративне право. Загальна частина. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 216 с.
9. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 256 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України : <https://president.gov.ua/>
3. Урядовий портал : <https://www.kmu.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Конституційного Суду України : <http://www.ccu.gov.ua> (дата звернення: 27.08.2021).
5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
6. Офіційний сайт Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Вісника Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/>
8. Офіційний сайт Голосу України. URL: <http://www.golos.com.ua/>
9. Офіційний сайт Державної науково-технічної бібліотеки України. URL: [http://www.gutb/ ut/ org/](http://www.gutb.ut.org/)
10. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки. URL: <http://www.uplu.kiev.ua/>

Семінарське заняття. Загальна характеристика адміністративних правопорушень на транспорті.

План

1. Загальна характеристика адміністративних правопорушень на транспорті.
2. Особливості накладання адміністративних стягнень за скоєння правопорушень на транспорті.
3. Юридичний аналіз окремих адміністративних правопорушень на транспорті: порушення правил дорожнього руху пішоходами, велосипедистами та особами, які керують гужовим транспортом, і погоничами тварин; керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції; порушення умов і правил здійснення міжнародних автомобільних перевезень пасажирів і вантажів.

Контрольні питання

1. В якій главі КУпАП передбачена адміністративна відповідальність за правопорушення на транспорті?
2. Якими статтями КУпАП регулюється адміністративна відповідальність за порушення правил безпеки руху і експлуатації на залізничному, повітряному, морському і річковому транспорті?
3. Об'єкт адміністративних проступків на транспорті.
4. Об'єктивна сторона адміністративних правопорушень на транспорті.
5. Суб'єктивна сторона адміністративних правопорушень на транспорті.
6. Суб'єкти адміністративних правопорушень на транспорті.
7. Правомочні суб'єкти адміністративно-юрисдикційних повноважень у справах про адміністративні правопорушення на транспорті.
8. Об'єктивна сторона адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 127 КУпАП.
9. Суб'єкт адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 130 КУпАП.
10. Особливості провадження справ про адміністративні правопорушення на транспорті.

Ситуаційні задачі

1. Гр. Л., перебуваючи за кермом власного автомобіля, рухався вул. Федорова в м. Київ. Попереду він помітив автобус, що розпочинав рух від позначеної зупинки, розташованої на тротуарі. Водій не зменшив швидкість та не дав можливість маршрутному транспортному засобу розпочати рух. Через 150 м його зупинив наряд патрульної служби.

Після зупинки транспортного засобу та перевірки документів у працівників патрульної служби виникла підозра, що водій перебуває в стані алкогольного сп'яніння. Зокрема, на це вказували такі ознаки, як: характерний запах алкоголю з ротової порожнини, порушення координації рухів і мови, почервоніння обличчя, сповільненість ходи та мови. Патрульні запропонували водієві пройти огляд на стан сп'яніння з використанням спеціального технічного засобу AlcoQuant 6020 або пройти огляд на стан сп'яніння в медичному закладі. Однак водій категорично відмовився.

Здійсніть юридичний аналіз ситуації. Яке правопорушення було вчинено?

2. Працівники патрульної служби поліції зупинили автомобіль, за кермом якого перебував гр. Т., за те, що він порушив правила проїзду нерегульованих пішохідних переходів, зокрема перебував на пішохідному переході одночасно з пішоходом.

Після зупинки транспортного засобу працівники патрульної служби поліції встановили, що гр. Т. не має при собі посвідчення водія відповідної категорії та поліса (договору) обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. Відсутність цих документів він пояснив тим, що в нього напередодні викрали сумку з документами.

Здійсніть юридичний аналіз ситуації. Яке правопорушення було вчинено?

3. Працівники патрульної служби поліції зупинили автомобіль, за порушення правил проїзду перехресть, що спричинило створення аварійної обстановки, зокрема примусило інших учасників дорожнього руху різко змінити швидкість і напрямок руху.

Під час надання пояснення щодо вчиненого правопорушення поведінка та стан водія свідчили про те, що він перебуває в стані алкогольного сп'яніння. Тому патрульні запропонували йому пройти огляд на стан сп'яніння з використанням газоаналізатору Alcotest 6810, який показав вміст алкоголю в крові 1,5 проміле.

Здійсніть юридичний аналіз ситуації. Яке правопорушення було вчинено?

4. Наряд поліції вияв двох неповнолітніх: 15-річного гр. М. та 17-річного гр. А., які перебували на даху вантажного вагона поїзда під час його прибуття на станцію.

Здійсніть аналіз ситуації. Яке правопорушення було вчинено?

5. Працівники патрульної служби поліції прибули на майданчик для платного паркування біля супермаркету за викликом, що надійшов телефонною лінією 102. Після прибуття вони встановили, що дві особи (одна з яких перебувала за кермом), перебуваючи у салоні припаркованого автомобіля, розпивали алкогольні напої.

За повідомленням працівника майданчика для платного паркування вказані особи відмовилися сплачувати послуги з користування цим майданчиком.

Здійсніть аналіз ситуації. Яке правопорушення було вчинено?

6. Гр. Т., керуючи легковим автомобілем, не зупинився на вимогу працівника поліції, подану через гучномовець патрульної машини з використанням спеціального пробліскового сигналу червоного кольору. Прискорившись, він продовжив рух та зупинився тільки після зіткнення з іншим легковим автомобілем.

Здійсніть юридичний аналіз ситуації. Яке правопорушення було вчинено?

Рекомендована література

Основна

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : науково-практичний коментар: / Р. А. Калюжний, А.Т. Комзюк, О. О. Погрібний та ін. Київ: Всеукр. асоц. видавців "Правова єдність", 2008. 781 с.
4. Адміністративна відповідальність: навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять для студентів Інституту прокуратури та кримінальної юстиції, господарсько-правового факультету, Інституту підготовки кадрів

для органів юстиції України денної форми навчання (перший (бакалаврський) рівень галузь знань 08 “Право” спеціальності 081 “Право”) / уклад.: В. В. Зуй, Я. С. Рябченко. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2017. 66 с.

5. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.

6. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.

Допоміжна

1. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 576 с.

2. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2004. Т. 1: Загальна частина. 584 с.

3. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2009. Т. 2: Особлива частина. 600 с.

4. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2011. 584 с.

5. Адміністративне право України. Особлива частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2013. 840 с.

6. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / В.В. Галуцько, В.І. Курило, С.О. Короєд, О.Ю. Дрозд, І.В. Гиренко, О.М. Єщук, І.М. Риженко, А.А. Іванищук, Р.Д. Саунін, І.М. Ямкова; за ред. проф. В.В. Галуцька. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 272 с.

7. Адміністративне право: підруч. / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богущкий та ін.; за ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. 2-ге вид., переробл. та доповн. Харків: Право, 2013. 656 с.

8. Алфьоров С. М., Ващенко С. В., Долгополова М. М., Купін А. П. Адміністративне право. Загальна частина. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 216 с.

9. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 256 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України : <https://president.gov.ua/>
3. Урядовий портал : <https://www.kmu.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Конституційного Суду України : <http://www.ccu.gov.ua> (дата звернення: 27.08.2021).
5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
6. Офіційний сайт Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Вісника Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/>
8. Офіційний сайт Голосу України. URL: <http://www.golos.com.ua/>
9. Офіційний сайт Державної науково-технічної бібліотеки України. URL: [http://www.gutb/ ut/ org/](http://www.gutb.ut.org/)
10. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки. URL: <http://www.uplu.kiev.ua/>

Семінарське заняття. Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією.

План

1. Загальна характеристика поняття «корупція». Елементи юридичних складів проступків.
2. Суб'єкти корупційних діянь та інших правопорушень, пов'язаних з корупцією.
3. Юридичний аналіз окремих адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією: порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності; невжиття заходів щодо протидії корупції.

Контрольні питання

1. З якого моменту поняття «корупція» набуло поширення на теренах України?
2. Поняття «корупція» згідно норм діючого законодавства.
3. Якою главою КУпАП передбачені склади адміністративних правопорушень пов'язаних з корупцією?
4. Поняття «адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією».
5. Суб'єктивна сторона адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією.
6. Правове регулювання боротьби з корупцією.
7. Об'єктивна сторона адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 172⁴ КУпАП.
8. Суб'єктивна сторона адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 172⁹ КУпАП.

Ситуаційні задачі

1. Громадянку О. визнано винною в тому, що вона працюючи секретарем районної ради, використовуючи своє службове становище, сприяла фізичним і юридичним особам у здійсненні ними підприємницької діяльності, а саме надавала приватним підприємця довідки, які містили неправдиву інформацію.

Здійсніть юридичний аналіз даної ситуації. Чи повинна громадянка О. нести адміністративну відповідальність?

2. Громадяни Ф. та Г. – працівники пожежної охорони, посади яких відносяться до категорії державних службовців. У зв'язку із систематичною затримкою заробітної плати й скрутним матеріальним становищем, вони почали працювати на умовах сумісництва в інших організаціях – Ф. сантехніком в центрі юнацького спорту, Г. охоронцем в супермаркеті.

Здійсніть юридичний аналіз даної ситуації. Чи є в діях громадян Ф. та Г. ознаки адміністративного правопорушення?

Рекомендована література

Основна

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : науково-практичний коментар: / Р. А. Калюжний, А.Т. Комзюк, О. О. Погрібний та ін. Київ: Всеукр. асоц. видавців “Правова єдність”, 2008. 781 с.
4. Адміністративна відповідальність: навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять для студентів Інституту прокуратури та кримінальної юстиції, господарсько-правового факультету, Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України денної форми навчання (перший (бакалаврський) рівень галузь знань 08 “Право” спеціальності 081 “Право”) / уклад.: В. В. Зуй, Я. С. Рябченко. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2017. 66 с.
5. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галунько В., Діхтєвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.

6. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.

Допоміжна

1. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
2. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2004. Т. 1: Загальна частина. 584 с.
3. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2009. Т. 2: Особлива частина. 600 с.
4. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2011. 584 с.
5. Адміністративне право України. Особлива частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2013. 840 с.
6. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / В.В. Галуцько, В.І. Курило, С.О. Короєд, О.Ю. Дрозд, І.В. Гиренко, О.М. Єщук, І.М. Риженко, А.А. Іванищук, Р.Д. Саунін, І.М. Ямкова; за ред. проф. В.В. Галуцька. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 272 с.
7. Адміністративне право: підруч. / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богущкий та ін.; за ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. 2-ге вид., переробл. та доповн. Харків: Право, 2013. 656 с.
8. Алфьоров С. М., Ващенко С. В., Долгополова М. М., Купін А. П. Адміністративне право. Загальна частина. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 216 с.
9. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 256 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України : <https://president.gov.ua/>
3. Урядовий портал : <https://www.kmu.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Конституційного Суду України : <http://www.ccu.gov.ua> (дата звернення: 27.08.2021).
5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
6. Офіційний сайт Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Вісника Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/>
8. Офіційний сайт Голосу України. URL: <http://www.golos.com.ua/>
9. Офіційний сайт Державної науково-технічної бібліотеки України. URL: [http://www.gutb/ ut/ org/](http://www.gutb.ut.org/)
10. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки. URL: <http://www.uplu.kiev.ua/>

Семінарське заняття. Військові адміністративні правопорушення.

План

1. Загальна характеристика військових адміністративних правопорушень.
2. Система адміністративних стягнень, які застосовуються до військовослужбовців.
3. Юридичний аналіз окремих військових адміністративних правопорушень: відмова від виконання законних вимог командира (начальника); самовільне залишення військової частини або місця служби; недбале ставлення до військової служби;

розпивання алкогольних, слабоалкогольних напоїв або вживання наркотичних засобів, психотропних речовин чи їх аналогів.

Контрольні питання

1. Законодавче визначення поняття «військовослужбовець».
2. Поняття «адміністративна відповідальність військовослужбовця».
3. Розмежування адміністративної та дисциплінарної відповідальності військовослужбовців.
4. Підстави притягнення військовослужбовців до адміністративної відповідальності.
5. Види адміністративних стягнень, які застосовуються до військовослужбовців.
6. Поняття «військова дисципліна».
7. Об'єкт адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 172¹¹ КУпАП.
8. Суб'єктивна сторона адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 172¹⁷ КУпАП.

Ситуаційні задачі

1. На військовослужбовця М. було накладено адміністративне стягнення у формі тримання на гауптвахті терміном на 5 днів за правопорушення, передбачене ст. 172¹⁰ КУпАП. Водночас, М. стверджує, що вимога командира мала антисоціальний характер, її виконання принижувало честь та гідність військовослужбовця.

Прокоментуйте дану ситуацію.

2. Військовослужбовець Т. самовільно залишив військову частину на 6 годин через хворобу матері та необхідність придбання їй ліків.

Здійсніть юридичний аналіз даної ситуації. Чи повинен військовослужбовець Т. нести адміністративну відповідальність?

3. Військовослужбовець М. покинув місце бойового чергування на 30 хвилин. Свій вчинок військовослужбовець пояснив тим, що в нього дуже болів шлунок і в період своєї відсутності перебував в медичній частині, що можуть підтвердити її працівники.

Прокоментуйте дану ситуацію. Чи повинен військовослужбовець М. нести адміністративну відповідальність?

Рекомендована література

Основна

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : науково-практичний коментар: / Р. А. Калюжний, А.Т. Комзюк, О. О. Погрібний та ін. Київ: Всеукр. асоц. видавців "Правова єдність", 2008. 781 с.
4. Адміністративна відповідальність: навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять для студентів Інституту прокуратури та кримінальної юстиції, господарсько-правового факультету, Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України денної форми навчання (перший (бакалаврський) рівень галузь знань 08 "Право" спеціальності 081 "Право") / уклад.: В. В. Зуй, Я. С. Рябченко. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2017. 66 с.
5. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галуцько В., Діхтєвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
6. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.

Допоміжна

1. Коломоець Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
2. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2004. Т. 1: Загальна частина. 584 с.
3. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2009. Т. 2: Особлива частина. 600 с.
4. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2011. 584 с.
5. Адміністративне право України. Особлива частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2013. 840 с.
6. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / В.В. Галуцько, В.І. Курило, С.О. Короєд, О.Ю. Дрозд, І.В. Гиренко, О.М. Єщук, І.М. Риженко, А.А. Іванищук, Р.Д. Саунін, І.М. Ямкова; за ред. проф. В.В. Галуцька. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 272 с.
7. Адміністративне право: підруч. / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богущкий та ін.; за ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. 2-ге вид., переробл. та доповн. Харків: Право, 2013. 656 с.
8. Алфьоров С. М., Ващенко С. В., Долгополова М. М., Купін А. П. Адміністративне право. Загальна частина. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 216 с.
9. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 256 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України : <https://president.gov.ua/>
3. Урядовий портал : <https://www.kmu.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Конституційного Суду України : <http://www.ccu.gov.ua> (дата звернення: 27.08.2021).
5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
6. Офіційний сайт Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Вісника Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/>
8. Офіційний сайт Голосу України. URL: <http://www.golos.com.ua/>
9. Офіційний сайт Державної науково-технічної бібліотеки України. URL: [http://www.gutb/ ut/ org/](http://www.gutb.ut.gov.ua/)
10. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки. URL: <http://www.uplu.kiev.ua/>

Семінарське заняття. Адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління

План

1. Змістовне наповнення поняття «встановлений порядок управління».
2. Загальна характеристика адміністративних правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління.
3. Юридичний аналіз окремих адміністративних проступків: неправомірне використання державного майна; порушення порядку організації і проведення зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій; самоуправство; невиконання законних вимог посадових осіб уповноважених підрозділів Національної поліції.

Контрольні питання

1. Поняття «державне управління».
2. Поняття «встановлений порядок управління».
3. Особливості адміністративно-правових норм, що забезпечують встановлений порядок управління.
4. Об'єкти посягання на встановлений порядок управління.
5. Якими статтями КУпАП регулюються правопорушення у сфері державного регулювання певних видів діяльності.
6. Об'єктивна сторона правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління.
7. Якою главою КУаАП регулюються адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління.
8. Суб'єкт адміністративного проступку, передбаченого статтею 184¹ КУпАП.

Ситуаційні задачі

1. Наряд поліцейських під час патрулювання виявив двох громадян, які курили сигарети у підземному переході. Громадяни не відреагували на зауваження патрульних і продовжували палити. Патрульні затримали громадян та доставили їх до чергової частини.

Здійсніть юридичний аналіз наведеної ситуації. Визначте правомірність дій працівників патрульної служби в цій ситуації.

2. На вимогу поліцейського припинити нецензурну лайку в громадському місці та образливе чіпляння до громадян, гр. К. заявив, що йому байдуже на оточуючих (зокрема на поліцію), обізвав поліцейського нецензурними словами та схопив за жетон з намаганням відірвати його.

Дії правопорушника привернули увагу громадян. Один з них почав підтримувати гр. К. На вимогу поліцейських розійтись, перехожий почав закликати громадян до невиконання їх вимог, називаючи дії поліцейських незаконними та висловлюючи негативні відгуки про їхню діяльність.

Визначте склад правопорушення в діях гр. К. Визначте склад правопорушення в діях перехожого.

3. Патрульний наряд ніс службу з охорони громадського порядку. Приблизно о 19.00 патрульні помітили біля кафе двох осіб, які голосно кричали та тягали один одного за одяг. Працівники патрульної служби зробили їм одне зауваження та попросили пройти до службового автомобіля. На це особи відповіли, що конфлікт уже вичерпано і вони збираються йти. Але патрульні склали на обох осіб протокол про адміністративне правопорушення за ст. 185 КУпАП. На запитання правопорушників, чому в протоколі не вказано чію конкретно вони не виконали вимогу і в чому саме полягала злісна непокора, патрульні відповіли, що цього закон не вимагає.

Здійсніть юридичний аналіз наведеної ситуації. Визначте правомірність дій працівників патрульної служби в цій ситуації.

4. Під час перевірки документів у гр. С. патрульний помітив, що в нього під курткою є наплічна кобура з пістолетом. На прохання пред'явити пістолет для перевірки гр. С. дістав його з кобури. Це був револьвер для відстрілу патронів, споряджених гумовими кулями Шмайсер АЕ 790G (семизарядний, калібр — 9 мм). Також гр. С. надав патрульним відповідний дозвіл на нього. У процесі огляду патрульний виявив, що пристрій заряджений, на осно- ві чого патрульний склав протокол про адміністративне правопорушення за ст. 191 КУпАП за порушення правил носіння зброї.

Здійсніть юридичний аналіз наведеної ситуації.

5. Під час патрулювання території обслуговування 15 лютого 2020 р. наряд помітив на площі групу громадян (приблизно 15 осіб). В руках вони тримали транспаранти та викукували лозунги, висловлюючи протест проти подорожчання проїзду в міському транспорті та відміни пільг для студентів. Керував групою молодий чоловік з

гучномовцем в руках, який стояв на дерев'яному помості. Патрульні з'ясували, що це 17-річний гр. П.

На запит щодо наявності у них дозволу на проведення масового заходу, гр. П. пред'явив копію повідомлення про організацію заходу, яке було направлено ним 10 лютого 2015 р. до міської державної адміністрації. У процесі спілкування більшість осіб, які брали участь в акції протесту, розійшлись. Патрульні склали протоколи про адміністративні правопорушення: на двох осіб за ч. 1 ст. 185¹ КУпАП, а на гр. П. — за ч. 2 ст. 185¹ КУпАП.

Здійсніть юридичний аналіз наведеної ситуації

6. Уночі, приблизно о 2.00 на вулиці біля кафе «Елеон» в м. Кривий Ріг гр. М., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, нецензурно виражався та чіплявся до оточуючих. Після прибуття наряду поліції, особа вчинила непокору та розпочала бійку з правоохоронцями. За результатами медичного обстеження в одного з працівників поліції внаслідок бійки було діагностовано струс головного мозку, забій носа, забій верхньої губи, забій кисті.

Здійсніть юридичний аналіз наведеної ситуації. Визначте склад правопорушення в діях особи.

Рекомендована література

Основна

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : науково-практичний коментар: / Р. А. Калюжний, А.Т. Комзюк, О. О. Погрібний та ін. Київ: Всеукр. асоц. видавців “Правова єдність”, 2008. 781 с.
4. Адміністративна відповідальність: навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять для студентів Інституту прокуратури та кримінальної юстиції, господарсько-правового факультету, Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України денної форми навчання (перший (бакалаврський) рівень галузь знань 08 “Право” спеціальності 081 “Право”) / уклад.: В. В. Зуй, Я. С. Рябченко. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2017. 66 с.
5. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
6. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.

Допоміжна

1. Коломєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
2. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2004. Т. 1: Загальна частина. 584 с.
3. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2009. Т. 2: Особлива частина. 600 с.
4. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2011. 584 с.
5. Адміністративне право України. Особлива частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2013. 840 с.
6. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / В.В. Галуцько , В.І. Курило , С.О. Короєд , О.Ю. Дрозд, І.В. Гиренко, О.М. Єщук, І.М. Риженко, А.А. Іванищук, Р.Д. Саунін, І.М. Ямкова; за ред. проф. В.В. Галуцька. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 272 с.

7. Адміністративне право: підруч. / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богущкий та ін.; за ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. 2-ге вид., переробл. та доповн. Харків: Право, 2013. 656 с.

8. Алфьоров С. М., Ващенко С. В., Долгополова М. М., Купін А. П. Адміністративне право. Загальна частина. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 216 с.

9. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 256 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України : <https://president.gov.ua/>
3. Урядовий портал : <https://www.kmu.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Конституційного Суду України : <http://www.ccu.gov.ua> (дата звернення: 27.08.2021).
5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
6. Офіційний сайт Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Вісника Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/>
8. Офіційний сайт Голосу України. URL: <http://www.golos.com.ua/>
9. Офіційний сайт Державної науково-технічної бібліотеки України. URL: [http://www.gutb/ ut/ org/](http://www.gutb.ut.org/)
10. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки. URL: <http://www.uplu.kiev.ua/>

Завдання для самостійної роботи

Ряд питань навчальної дисципліни виносяться на самостійне опрацювання. Виконання самостійної роботи оцінюється окремо та є невід'ємною складовою успішного проходження курсу. Для виконання завдань самостійної роботи вам необхідно зробити конспект нижчезазначених питань. Кожне питання має бути ґрунтовно висвітлене в обсязі не менше двох сторінок рукописного тексту.

Тема № 1. Поняття, ознаки та принципи адміністративної відповідальності.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Передумови проведення в Україні адміністративної реформи.
2. Мета і завдання адміністративної реформи.
3. Напрями і етапи адміністративної реформи.
4. Принципові засади функціонування виконавчої влади за Концепцією адміністративної реформи.
5. Систематизація законодавства за Концепцією адміністративної реформи.
6. Концепція реформи адміністративного права.

Тема № 2. Адміністративне правопорушення: поняття, юридичний склад та характеристика.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Співвідношення злочину, делікту, дисциплінарного та адміністративного проступку.
2. Співвідношення понять «ознаки» та «склад» адміністративного проступку та «умови адміністративної відповідальності».
3. Застосування адміністративної відповідальності до осіб, що звільнені від кримінальної відповідальності.

Тема № 3. Адміністративні стягнення.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Особливості накладання стягнення при вчиненні двох або більше правопорушень.
2. Проблеми реформування системи адміністративних стягнень.
3. Відмежування адміністративних стягнень від інших заходів правового примусу.
4. Особливості адміністративних стягнень як виду заходів адміністративного примусу.
5. Співвідношення адміністративних стягнень як окремих частин єдиної системи.

Тема 4. Застосування адміністративних стягнень.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Проблеми множинності адміністративних правопорушень.
2. Ознаки множинності.
3. Критерії класифікації множинності адміністративних правопорушень.
4. Додержання конституційних принципів верховенства права та законності при застосуванні адміністративних стягнень.
5. Сукупність і рецидив.

Тема 5. Особливості адміністративної відповідальності спеціальних суб'єктів.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Особливості адміністративної відповідальності капітанів або інших осіб командного складу судна чи іншого плавучого засобу.
2. Особливості адміністративної відповідальності керівників, заступників керівників, головних енергетиків (головних механіків), начальників цехів та служб підприємств, установ і організацій за експлуатацію паливо- і енерговикористовуючого устаткування.
3. Особливості адміністративної відповідальності особи, хворої на наркоманію.
4. Особливості адміністративної відповідальності членів дільничних виборчих комісій.

Тема 6. Підстави звільнення від адміністративної відповідальності та їх загальна характеристика.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Альтернативи адміністративної відповідальності.
2. Порівняльний аналіз обставин, що пом'якшують відповідальність за адміністративне правопорушення та кримінальне покарання.
3. Порівняльний аналіз обставин, що обтяжують відповідальність за адміністративне правопорушення

Тема 7. Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Виготовлення, зберігання самогону та придбання самогону як правопорушення проти громадського порядку.
2. Правова характеристика правопорушень, пов'язаних з порушенням правил дозвільної системи.
3. Правова характеристика правопорушень, пов'язаних з порушенням правил паспортної системи та правил перебування іноземців в Україні.
4. Розпивання спиртних напоїв і поява у стані сп'яніння в громадських місцях, азартні ігри як правопорушення проти громадського порядку.

Тема 8. Адміністративні правопорушення, що посягають на власність.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Державна політика у сфері охорони комунальної та приватної власності.
2. Адміністрування у сфері державної власності.
3. Юридичний аналіз окремих адміністративних правопорушень, що посягають на власність: порушення права державної власності на ліси; порушення права державної власності на тваринний світ.

Тема 9. Адміністративні правопорушення у сфері охорони природи, використання природних ресурсів, охорони культурної спадщини.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Адміністративні стягнення за адміністративні правопорушення у сфері охорони природи, використання природних ресурсів, охорони культурної спадщини.
2. Нормативно-правове регулювання охорони природи.
3. Нормативно-правове регулювання використання природних ресурсів.
4. Нормативно-правове регулювання охорони культурної спадщини.

Тема 10. Адміністративні правопорушення в галузі охорони праці і здоров'я населення.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Адміністративно-трудова сфера: структура та правове регулювання.
2. Адміністративно-соціальна сфера: структура та правове регулювання.
3. Спеціальні суб'єкти адміністративної відповідальності за порушення в галузі охорони здоров'я населення.

Тема 11. Загальна характеристика адміністративних правопорушень на транспорті.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Узагальнена правова характеристика елементів юридичних складів адміністративних правопорушень на транспорті.
2. Система адміністративних правопорушень на транспорті: правопорушення, скоєні особами, які керують транспортними засобами; правопорушення, скоєні посадовими особами, відповідальними за безпеку руху й експлуатацію транспортних засобів; правопорушення, скоєні пішоходами, пасажирями, велосипедистами та іншими учасниками дорожнього руху.
3. Правові засади забезпечення безпеки дорожнього руху.

Тема 12. Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Корупція як соціально-політичне явище.
2. Види корупційних діянь.
3. Адміністративна відповідальність за порушення спеціальних обмежень.
4. Адміністративна відповідальність за порушення вимог фінансового контролю.
5. Адміністративні стягнення, що застосовуються за вчинення корупційних діянь.
6. Співвідношення адміністративних стягнень, що застосовуються за вчинення корупційних діянь із системою адміністративних стягнень, передбачених КУпАП.

Тема 13. Військові адміністративні правопорушення.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Терміни розгляду військових адміністративних правопорушень.
2. Нормативно-правове регулювання порядку проходження військової служби.
3. Особливості провадження справ про військові адміністративні правопорушення.

4. Класифікація військових адміністративних правопорушень.
5. Дисциплінарна відповідальність військовослужбовців.
6. Правовий статус військовослужбовців.

Тема 14. Адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління

Питання для самостійного опрацювання:

1. Злісна непокоря законному розпорядженню або вимозі працівника поліції, що посягають на встановлений порядок управління.
2. Адміністративна відповідальність за порушення паспортних правил.
3. Порушення законодавства про загальний військовий обов'язок і військову службу як адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління.
4. Порушення законодавства про вибори як адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління.

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання виконуються шляхом тестування.

Тестування передбачає надання відповідей на 42 питання, які охоплюють усі теми курсу. Тест складається із питань та 4–5 варіантів відповідей. Серед них лише одна є правильною.

1. Нормативно-правовий акт про встановлення адміністративної відповідальності може видати:

- а) Конституційний Суд України;
- б) Верховна Рада України;
- в) Кабінет Міністрів України;
- г) міністерство чи інший центральний орган виконавчої влади;
- д) керівник підприємства, установи чи організації.

2. Адміністративні відповідальності підлягають особи, які досягли віку:

- а) 21 рік;
- б) 14 років;
- в) 35 років;
- г) 16 років;
- д) 18 років.

3. Вказати, яке з наведених адміністративних стягнень не застосовується до військовослужбовців та інших прирівняних до них осіб:

- а) попередження;
- б) штраф;
- в) оплатне вилучення предмета;
- г) позбавлення спеціального права;
- д) адміністративний арешт.

4. Визначити, яка з наведених обставин не виключає адміністративну відповідальність:

- а) неосудність особи, яка вчинила протиправне діяння;
- б) похилий вік особи, яка вчинила правопорушення;
- в) вчинення дії в стані крайньої необхідності;
- г) вчинення дії в стані необхідної оборони;
- д) відсутність події і складу адміністративного правопорушення.

5. Не є звільненням від адміністративної відповідальності:

- а) передача матеріалів на розгляд товариського суду;
- б) передача матеріалів на розгляд громадської організації;

- в) передача матеріалів на розгляд трудового колективу;
- г) передача матеріалів прокурору, органу попереднього слідства або дізнання;
- д) оголошення усного зауваження.

6. Визначити, яка мета не властива при застосуванні адміністративних стягнень:

- а) покарання порушника,
- б) виховання порушника;
- в) відшкодування заподіяної шкоди;
- г) загальна превенція;
- д) спеціальна превенція.

7. Визначити, яке з наведених адміністративних стягнень є винятковим:

- а) попередження;
- б) штраф;
- в) оплатне вилучення предмета;
- г) виправні роботи;
- д) адміністративний арешт.

8. Визначити, яке з наведених адміністративних стягнень може застосовуватися і як основне, і як додаткове:

- а) попередження;
- б) штраф;
- в) оплатне вилучення предмета;
- г) виправні роботи;
- д) позбавлення спеціального права.

9. Визначити, який встановлено максимальний строк для застосування такої адміністративної санкції, як позбавлення спеціального права:

- а) 6 місяців;
- б) 1 рік;
- в) 2 роки;
- г) 3 роки;
- д) 5 років.

10. Визначити, до якої категорії громадян не застосовуються виправні роботи:

- а) неповнолітніх;
- б) вагітних жінок;
- в) жінок, які мають дітей віком до 12 років;
- г) непрацюючих громадян;
- д) інвалідів I і II груп.

11. Визначити, хто може призначити такий вид адміністративного стягнення, як адміністративний арешт:

- а) адміністративна комісія;
- б) виконком сільської або селищної ради;
- в) районний (міський) суд (суддя);
- г) начальник органу внутрішніх справ,
- д) прокурор району.

12. Вказати, яка з наведених обставин залежно від характеру проступку може не визнаватися обтяжуючою адміністративну відповідальність:

- а) повторне протягом року вчинення однорідного правопорушення;
- б) втягнення неповнолітнього в правопорушення;
- в) вчинення правопорушення групою осіб;
- г) вчинення правопорушення в умовах стихійного лиха або за інших надзвичайних обставин;
- д) вчинення правопорушення в стані сп'яніння.

13. Вказати, протягом якого терміну з дня вчинення правопорушення

може бути накладене адміністративне стягнення:

- а) 15 днів;
- б) 1 місяця;
- в) 2 місяців;
- г) 3 місяців;
- д) 6 місяців.

14. Адміністративна комісія і виконком селищної чи сільської ради можуть вирішити питання про відшкодування майнової шкоди, заподіяної адміністративним правопорушенням, якщо її розмір не перевищує:

- а) одного неоподаткованого мінімуму доходів громадян;
- б) двох неоподаткованих мінімумів;
- в) трьох неоподаткованих мінімумів;
- г) п'яти неоподаткованих мінімумів;
- д) десяти неоподаткованих мінімумів.

15. Вказати, який з наведених органів (посадових осіб) не має права розглядати справи про адміністративні правопорушення:

- а) адміністративна комісія;
- б) виконком сільської ради;
- в) керівник підприємства (установи, організації);
- г) районний суддя;
- д) дільничний інспектор міліції.

16. Вказати, хто в наведеному складі адміністративної комісії є зайвим:

- а) голова;
- б) заступник голови;
- в) секретар;
- г) консультант;
- д) члени.

17. Визначити кількісний склад адміністративної комісії:

- а) не менше трьох;
- б) не менше п'яти;
- в) не менше шести;
- г) не менше десяти;
- д) не менше п'ятнадцяти.

18. Вказати, хто має право розглядати справи про дрібне розкрадання:

- а) адміністративна комісія;
- б) виконком сільської або селищної ради;
- в) комісія боротьби з пияцтвом;
- г) районний (міський) суд (суддя);
- д) органи внутрішніх справ (міліція).

19. Визначити, яка з наведених обставин не виключає провадження в справах про адміністративні правопорушення:

- а) відсутність події і складу адміністративного проступку;
- б) неосудність особи, яка вчинила протиправну дію чи бездіяльність;
- в) вчинення дії особою в стані крайньої необхідності;
- г) досягнення особою пенсійного віку;
- д) смерть особи, щодо якої було розпочато провадження.

20. Вказати, який з наведених носіїв інформації не визнається джерелом доказів у справі про адміністративне правопорушення:

- а) протокол про адміністративне правопорушення;
- б) пояснення потерпілого;
- в) аудіозапис;
- г) акт перевірки об'єкта;

д) висновок експерта.

21. Визначити, хто відповідає визначенню: “Особа, про яку є дані, що їй відомі які-небудь обставини, що підлягають встановленню у цій справі”:

- а) потерпілий;
- б) свідок;
- в) експерт;
- г) понятий;
- д) адвокат.

22. Вказати, хто із названих осіб не належить до законних представників:

- а) батьки;
- б) усиновителі;
- в) опікуни;
- г) піклувальники;
- д) адвокат.

23. Визначити, яка з наведених стадій провадження в справах про адміністративні правопорушення є необов’язковою (альтернативною):

- а) порушення справи і попереднє з’ясування її обставин;
- б) розгляд справи і винесення постанови;
- в) оскарження (опротестування) постанови і перегляд справи;
- г) виконання постанови про накладення адміністративного стягнення.

24. Визначити, яка з наведених обставин визначає недійсність протоколу про адміністративне правопорушення:

- а) відсутність підпису порушника;
- б) відсутність пояснень порушника;
- в) відсутність підписів свідків;
- г) відсутність підпису особи, яка склала протокол;
- д) відсутність відомостей про місце роботи порушника.

25. Визначити, протягом якого терміну надсилається протокол органі (посадовій особі), уповноваженому розглядати справу про адміністративне правопорушення:

- а) 1 доби;
- б) 2 днів;
- в) 3 днів;
- г) термін не встановлено;
- д) 5 днів.

26. Визначити, який з наведених заходів не належить до заходів забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення:

- а) доставлення порушника;
- б) застосування спеціальних засобів;
- в) адміністративне затримання;
- г) особистий огляд і огляд речей;
- д) вилучення речей і документів.

27. Визначити, у приміщення якої установи не доставляють порушника:

- а) у міліцію;
- б) у штаб ДНД;
- в) у приміщення воєнізованої охорони;
- г) у приміщення виконкому селищної, сільської ради;
- д) у приміщення ЖЕД.

28. Вказати, на який максимальний строк встановлене адміністративне затримання (крім виняткових випадків):

- а) 1 година;
- б) 2 години;

- в) 3 години;
- г) 4 години;
- д) 5 годин.

29. Вказати, на який строк може бути вилучено посвідчення водія чи талон до нього:

- а) до 10 днів;
- б) до 15 днів;
- в) до 1 місяця;
- г) до 2 місяців;
- д) до винесення постанови і сплати порушником штрафу.

30. Не належить до встановлених місць розгляду справи про адміністративне правопорушення:

- а) місце роботи порушника;
- б) місце проживання порушника;
- г) місце обліку транспортних засобів;
- д) місце вчинення адміністративного правопорушення.

31. Вказати, протягом скількох днів з дня одержання уповноваженим органом протоколу, за загальним правилом, розглядаються справи про адміністративні правопорушення:

- а) 10 днів;
- б) 13 днів;
- в) 20 днів;
- г) 25 днів;
- д) 30 днів.

32. Визначити, яке з наведених питань не повинен вирішувати орган (посадова особа) при підготовці до розгляду справи про адміністративне правопорушення:

- а) чи належить до його компетенції розгляд цієї справи;
- б) чи правильно складено протокол та інші матеріали справи;
- в) чи призначено адвоката порушникові;
- г) чи сповіщено осіб, які беруть участь у справі, про час і місце її розгляду;
- д) чи витребувані необхідні додаткові матеріали.

33. Вказати, яка дія порушує послідовність процедури розгляду справи про адміністративне правопорушення:

- а) оголошення складу колегіального органу, представлення посадової особи;
- б) дослідження доказів;
- в) оголошення про те, яка справа підлягає розгляду і хто притягається до відповідальності;
- г) роз'яснення особам, які беруть участь у розгляді справи, їх прав та обов'язків;
- д) оголошення протоколу про адміністративне правопорушення.

34. Вказати, яку постанову у справі про адміністративне правопорушення орган (посадова особа) не може прийняти:

- а) про накладення адміністративного стягнення;
- б) про порушення кримінальної справи;
- в) про застосування заходів впливу, передбачених ст. 24 — 1 КпАП;
- г) про закриття справи.

35. Вказати, протягом якого часу копія постанови вручається або висилається особі, щодо якої її винесено, чи потерпілому:

- а) негайно після винесення;
- б) наступного дня;
- в) протягом 3 днів;
- г) протягом 5 днів;
- д) протягом тижня.

36. Вказати, скаргу на постанову у справі про адміністративне правопорушення не може подати:

- а) особа, щодо якої її винесено;
- б) потерпілий;
- в) законний представник;
- г) адвокат;
- д) прокурор.

37. Вказати, протягом якого терміну можна подати скаргу на постанову у справі про адміністративне правопорушення:

- а) 5 днів з дня її винесення;
- б) 7 днів з дня її винесення;
- в) 10 днів з дня її винесення;
- г) 15 днів з дня її винесення;
- д) 20 днів з дня її винесення.

38. Визначити, яке рішення не може прийняти орган (посадова особа) за результатами розгляду скарги або протесту на постанову про притягнення до адміністративної відповідальності:

- а) залишити постанову без зміни, а скаргу або протест без задоволення;
- б) скасувати постанову і надіслати справу на новий розгляд;
- в) скасувати постанову і закрити справу;
- г) змінити захід стягнення в межах встановленої санкції з метою його пом'якшення;
- д) змінити захід стягнення в межах встановленої санкції з метою його посилення.

39. Вказати, протягом якого терміну не підлягає виконанню постановою про накладення адміністративного стягнення, якщо її не було звернуто до виконання:

- а) 10 днів;
- б) 15 днів;
- в) одного місяця;
- г) 3 місяців;
- д) 6 місяців.

40. Штраф має бути сплачений порушником не пізніше ніж через:

- а) 5 днів з дня вручення йому копії постанови;
- б) 10 днів з дня вручення йому копії постанови;
- в) 15 днів з дня вручення йому копії постанови;
- г) 1 місяця з дня вручення йому копії постанови;
- д) 2 місяців з дня вручення йому копії постанови.

41. Визначити, що не є до підставою скорочення призначеного "року позбавлення права керування транспортним засобом":

- а) сумлінне ставлення до праці і зразкова поведінка особи;
- б) закінчення не менш як половини призначеного строку стягнення;
- в) клопотання порушника;
- г) клопотання громадської організації або трудового колективу.

42. Якщо негайне виконання постанови про застосування адміністративного арешту є неможливим, то її виконання може бути відстрочено на який строк:

- а) 10 днів;
- б) 15 днів;
- в) 20 днів;
- г) 1 місяця;
- д) 2 місяців.

Порядок оцінювання

Оцінювання ваших досягнень відбувається за системою відображеною в Таблиці 1

Таблиця 1

№	Назва теми	Всього балів	Форма заняття та	
			Семінари (конспектування, питань, виступ, доповнення)	Практичні Заняття (опрацювання матеріалів для підготовки, успішне виконання завдань)
Розділ 1. Загальні положення про адміністративну відповідальність				
1	Поняття, ознаки та принципи адміністративної відповідальності	3	3	-
2	Адміністративне правопорушення: поняття, юридичний склад та характеристика			
3	Адміністративні стягнення	3	3	-
4	Застосування адміністративних стягнень	6	3	3
5	Особливості адміністративної відповідальності спеціальних суб'єктів	3	3	-
6	Підстави звільнення від адміністративної відповідальності та їх загальна характеристика	3	3	-
Розділ 2. Адміністративна відповідальність за окремі види правопорушень				
7	Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку	3	3	-
8	Адміністративні правопорушення, що посягають на власність	6	3	3
9	Адміністративні правопорушення у сфері охорони природи, використання природних ресурсів, охорони культурної спадщини	3	3	-
10	Адміністративні правопорушення в галузі охорони праці і здоров'я населення	3	3	-
11	Адміністративні правопорушення на транспорті	6	3	3
12	Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією	3	3	
13	Військові адміністративні правопорушення	6	3	3
14	Адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління			
Разом		48	36	12
Виконання завдань для самостійної роботи на написання есе		12		
Залік		40		
Всього		100 балів		

Пропущені лекції слід відпрацювати переписавши конспект та продемонструвавши його викладачу, при цьому слід бути готовим відповісти на його питання за змістом лекції.

Робота на семінарах оцінюється за наступними критеріями:

- для того аби отримати бали слід брати участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань);

- якщо, при виступі, ви проявите ґрунтовну підготовку, висловіте власну точку зору щодо висвітлюваної проблеми й підкріпите її аргументацією, правильно відповісте на уточнюючі питання викладача то можете отримати ще 1 бал.

Таким чином ваша участь в роботі семінару може принести вам до 2 балів за одне заняття. Пропущений семінар відпрацьовується написанням конспекту всіх питань з плану заняття та відповідями на питання викладача за змістом семінару під час відпрацювання.

Виконання практичних завдань може принести вам до 3 балів.

Самостійна робота оцінюється викладачем з розрахунку до 5 балів за висвітлені в конспекті питання з вищенаведеного списку.

Підсумковий контроль з дисципліни відбувається у вигляді усного заліку на якому ви можете отримати до 40 балів в залежності від повноти та обґрунтованості ваших відповідей. Якщо під час проходження курсу ви набрали 60 балів то маєте право не складати іспит вдовольнившись підсумковою оцінкою відповідно до кількості набраних балів. Схема переведення балів у підсумкову оцінку наведена в Таблиці 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Питання до заліку

1. Поняття, ознаки та особливості адміністративної відповідальності.
2. Принципи адміністративної відповідальності.
3. Законодавчі основи адміністративної відповідальності.
4. Відмінність адміністративної відповідальності від кримінальної.
5. Відмінність адміністративної відповідальності від цивільно-правової.
6. Відмінність адміністративної відповідальності від дисциплінарної.
7. Поняття адміністративного правопорушення (проступку) та його загальноправові ознаки.
8. Поняття юридичного складу адміністративного проступку та його елементи.
9. Об'єкт адміністративного проступку.
10. Предмет адміністративного проступку та його зв'язок з об'єктом.
11. Об'єктивна сторона адміністративного проступку.
12. Суб'єкт адміністративного проступку.
13. Суб'єктивна сторона адміністративного проступку та її ознаки.
14. Вчинення адміністративного правопорушення з необережності.

15. Вчинення адміністративного правопорушення умисно.
16. Поняття, сутність та мета адміністративних стягнень.
17. Попередження як вид адміністративного стягнення.
18. Штраф як вид адміністративного стягнення.
19. Штрафні бали як вид адміністративного стягнення.
20. Оплатне вилучення предмета, який став зняряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення як вид адміністративного стягнення.
21. Конфіскація предмета, який став зняряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення як вид адміністративного стягнення.
22. Позбавлення спеціального права, наданого даному громадянинуві, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як вид адміністративного стягнення.
23. Громадські роботи як вид адміністративного стягнення.
24. Виправні роботи як вид адміністративного стягнення.
25. Адміністративний арешт як вид адміністративного стягнення.
26. Арешт з утриманням на гауптвахті як вид адміністративного стягнення.
27. Основні і додаткові адміністративні стягнення.
28. Ознаки адміністративного правопорушення.
29. Видворення іноземців за межі України як міра адміністративного стягнення.
30. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх.
31. Загальні правила накладення адміністративних стягнень.
32. Обставини, що пом'якшують відповідальність за адміністративне правопорушення.
33. Обставини, що обтяжують відповідальність за адміністративне правопорушення.
34. Накладення адміністративних стягнень при вчиненні кількох адміністративних правопорушень.
35. Строки давності накладення адміністративних стягнень.
36. Обчислення строків адміністративних стягнень.
37. Строк, після закінчення якого особа вважається такою, що не була піддана адміністративному стягненню.
38. Поняття та загальна характеристика спеціальних суб'єктів та їх види.
39. Особливості адміністративної відповідальності батьків або осіб, які їх замінюють.
40. Особливості адміністративної відповідальності посадових осіб.
41. Особливості адміністративної відповідальності юридичних осіб.
42. Особливості адміністративної відповідальності іноземних громадян.
43. Крайня необхідність як обставина, що виключає адміністративну відповідальність.
44. Необхідна оборона як обставина, що виключає адміністративну відповідальність.
45. Неосудність як обставина, що виключає адміністративну відповідальність.
46. Звільнення від адміністративної відповідальності з передачею матеріалів на розгляд товариського суду, громадської організації або трудового колективу.
47. Звільнення від адміністративної відповідальності через малозначність правопорушення.
48. Заміна адміністративної відповідальності дисциплінарною.
49. Адміністративно-правові засоби боротьби з адміністративними правопорушеннями.
50. Загальна характеристика адміністративних правопорушень, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку.

51. Юридичний аналіз окремих адміністративних правопорушень, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку.
52. Стягнення, які накладаються за правопорушення, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку.
53. Загальна характеристика адміністративних правопорушень, що посягають на власність.
54. Юридичний аналіз окремих адміністративних правопорушень, що посягають на власність.
55. Стягнення, які накладаються за правопорушення, що посягають на власність.
56. Загальна характеристика адміністративних правопорушень у сфері охорони природи, використання природних ресурсів, охорони культурної спадщини.
57. Юридичний аналіз окремих адміністративних правопорушень у сфері охорони природи.
58. Юридичний аналіз окремих адміністративних правопорушень у сфері використання природних ресурсів.
59. Юридичний аналіз окремих адміністративних правопорушень у сфері охорони культурної спадщини.
60. Загальна характеристика адміністративних правопорушень в галузі охорони праці і здоров'я населення.
61. Юридичний аналіз окремих адміністративних правопорушень в галузі охорони праці.
62. Юридичний аналіз окремих адміністративних правопорушень в галузі здоров'я населення.
63. Стягнення, які накладаються за правопорушення в галузі охорони праці і здоров'я населення.
64. Загальна характеристика адміністративних правопорушень на транспорті.
65. Особливості накладання адміністративних стягнень за скоєння правопорушень на транспорті.
66. Юридичний аналіз окремих адміністративних правопорушень на транспорті.
67. Загальна характеристика адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією.
68. Суб'єкти корупційних діянь та інших правопорушень, пов'язаних з корупцією.
69. Юридичний аналіз окремих адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією.
70. Загальна характеристика військових адміністративних правопорушень.
71. Система адміністративних стягнень, які застосовуються до військовослужбовців.
72. Юридичний аналіз окремих військових адміністративних правопорушень.
73. Загальна характеристика адміністративних правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління.
74. Юридичний аналіз окремих адміністративних проступків, що посягають на встановлений порядок управління.
75. Стягнення, які накладаються за правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління.
76. Загальна характеристика суб'єктів адміністративно-деліктного провадження.
77. Органи (посадові особи), уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.
78. Повноваження адміністративних комісій щодо розгляду справ про адміністративні проступки.
79. Повноваження виконавчих комітетів, сільських, селищних, міських рад щодо розгляду справ про адміністративні проступки.

80. Повноваження районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів (суддів) щодо розгляду справ про адміністративні проступки.

81. Повноваження органів Національної поліції щодо розгляду справ про адміністративні проступки.

82. Повноваження органів державних інспекцій та інших органів (посадових осіб) щодо розгляду справ про адміністративні проступки.

83. Поняття та види підвідомчості справ про адміністративні правопорушення.

84. Види і зміст постанови по справі про адміністративне правопорушення.

85. Поняття провадження у справах про адміністративні проступки.

86. Принципи провадження про адміністративні правопорушення.

87. Стадії провадження у справах про адміністративні проступки.

88. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні проступки.

89. Оскарження постанови по справі про адміністративні правопорушення.

90. Загальні правила виконання постанов про накладення адміністративних стягнень.

Політика академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших курсантів (студентів, слухачів);
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань курсантів (студентів, слухачів).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : науково-практичний коментар: / Р. А. Калюжний, А.Т. Комзюк, О. О. Погрібний та ін. Київ: Всеукр. асоц. видавців “Правова єдність”, 2008. 781 с.
4. Адміністративна відповідальність: навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять для студентів Інституту прокуратури та кримінальної юстиції, господарсько-правового факультету, Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України денної форми навчання (перший (бакалаврський) рівень галузь знань 08 “Право” спеціальності 081 “Право”) / уклад.: В. В. Зуй, Я. С. Рябченко. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2017. 66 с.
5. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
6. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.

Допоміжна

1. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 576 с.

2. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2004. Т. 1: Загальна частина. 584 с.
3. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Юрид. думка, 2009. Т. 2: Особлива частина. 600 с.
4. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2011. 584 с.
5. Адміністративне право України. Особлива частина. Академічний курс: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Золота миля, 2013. 840 с.
6. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / В.В. Галуцько, В.І. Курило, С.О. Короєд, О.Ю. Дрозд, І.В. Гиренко, О.М. Єщук, І.М. Риженко, А.А. Іванишук, Р.Д. Саунін, І.М. Ямкова; за ред. проф. В.В. Галуцька. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 272 с.
7. Адміністративне право: підруч. / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богущкий та ін.; за ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. 2-ге вид., переробл. та доповн. Харків: Право, 2013. 656 с.
8. Алфьоров С. М., Ващенко С. В., Долгополова М. М., Купін А. П. Адміністративне право. Загальна частина. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 216 с.
9. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 256 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України : <https://president.gov.ua/>
3. Урядовий портал : <https://www.kmu.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Конституційного Суду України : <http://www.ccu.gov.ua> (дата звернення: 27.08.2021).
5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
6. Офіційний сайт Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Вісника Верховного Суду України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/>
8. Офіційний сайт Голосу України. URL: <http://www.golos.com.ua/>
9. Офіційний сайт Державної науково-технічної бібліотеки України. URL: [http://www.gutb/ ut/ org/](http://www.gutb.ut.org/)
10. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки. URL: <http://www.uplu.kiev.ua/>